

ZEKE LÁSZLÓ

BORZONTORZ MESÉI

TARTALOMJEGYZÉK ÉS TANULSÁGMUTATÓ

Borzontorz Árnýéka

(hogyan lehetsz önmagad egyik legjobb barátja)

Borzontorz és a Mikulás

(a szeretetről és a Mikulás kétségbevonhatatlan létezéséről)

Borzontorz a rosszcson

(a kijavított hibáról)

Borzontorz, a Hóember és a Tavasz

(hogya dolgok elmúlnak, vagy mégsem?)

Borzontorz, Teknőc-Lackó, no és persze a többiek

(embernek lenni jó)

Borzontorz „rádiót” eszik ebédre

(vigyázz a szavakkal!)

Borzontorz a Szerencse fia

(a forgandó szerencse titkáról)

Borzontorz csodatévő tarisznyája

(a gyermeki bölcsességről)

Borzontorz a bicikli nyergében

(hogya hogyan és miért tanulunk)

Borzontorz az igazság bajnoka

(hogya létezik-e igazság)

Borzontorz világot lát

(a megvalósult álomról)

Borzontorz pénze

(a meg nem vehető dolgokról)

Borzontorz rajzol és fest

(az élet értelméről)

Borzontorz a cirkuszban

(arról, hogya mikor helyénvaló a bohóckodás)

Borzontorz Gyöngy iskolájában tanul

(zárómese: sok szerencsét, Borzontorz!)

*Borzontorz - akiről szólnak ezek a mesék - egy olyan kisfiú,
aki elhitte, hogy az emberek hátán a lapockák valójában
angyalszárny-kezdemények.*

Borzontorz Árnyéka

Bozrontorz nagyon szerette a háromkerekű kerékpárját, amiben nincs is semmi különös, a nevezetes kerékpár ugyanis maga volt a csoda. Kényelmes, strapabíró, ugyanakkor gyönyörű szerkezet. Olyasvalami, amire méltán lehet büszke a huszadik század szülötte.

Egy ilyen csodamasina előtt nem jelenthet akadályt a térdig érő avar sem. (Itt persze a hároméves Borzontorz térdéről és nem a „nénik”, főleg nem pedig a „bácsik” térdéről van szó.) Sőt! Kifejezetten élvezetes dolog belegázolni a platánok, tölgyek lábánál heverő színes, zörgő levéltakaróba. Azon sem csodálkozhatunk hát, hogy ősszel ez volt Borzontorz egyik kedvenc foglalatossága. Uccu neki! Nyomta a pedált lerugdalt orrú cipőjében, s csak úgy hasította a levegőt a zöld mackós, vagányul félrekapott sityakos Borzontorz. Recsegett-ropogott a csodamasina kerekei alatt a káprázatos bíbor-barna-sárga avar, s közte a száraz gallyak. Ezt a mutatványt bizony nem lehetett volna mással megismételni, csak a háromkerekű biciklivel. Borzontorz másik kedvenc járgánya a négykerekű lovacska ilyenkor a szoba sarkában kucorgott (mióta bal hátsó kereke elrepedt, s azt Apának kellett megbarkácsolnia). Ne gondoljátok azonban, hogy a „nyugállományba vonult” lovacska bármit is veszített volna becséből. Borzontorz ugyanis - bármennyire is került a fésűt - igencsak hűséges emberke volt; akiket szeretett, azokat mind nagyon meg is becsülte. S hogy kiket szeretett? Hát mindenkit! A háromkerekűt és a lovacskát pedig különösen. Aki pedig ilyen szeretetreméltó, azt még akkor sem lehet torzonborznak hívni, ha borzos a haj buksi kobakján - legfeljebb csak Borzontorznak.

Ez a kis mese tulajdonképpen ugyanúgy szólhatna arról is, hogy Borzontorz a szobájában hogyan karikázik körbe-körbe lovacskája hátán (óvatosan vigyázva a bal hátsó kerékre), s hogy a bordó, műanyag táltos milyen hálás hangon nyerítve köszöni meg kis gazdájának a gyöngéd bánásmódot (mikor Borzontorz meghúzza egy a paci sörénye tövében lévő pici narancssárga karikára erősített madzagot). Miután azonban Borzontorz szobájában soha nincs avar, bármekkora ősz legyen is, nem erről szól a mese. Az is igaz viszont, hogy a háromkerekű bicikli meg nyeríteni nem tud. Sebaj! Nyerített helyette Borzontorz:

- Juhijjj!!

Kandi szemek bukkantak elő e kiáltásra. Egy tölgy kényelmes odvába fészkelődött béka güli szemei; egy bokros teendőit pillanatra megszakító, bozontos farkú, fürge mókus mandula-szemei; a szomszéd házban lakó zoknit stoppoló néni pápaszemes, szarkalábas, pisla szemei és végül a borongós őszi felhők mögül kikandikáló Napocska szemei.

Fényes és csillogó lett minden. A tölgylakó béka jólesően simogatta citromsárga hasát, az elfoglalt mókus is megcsodálhatta szép, sötétvörös árnyalatú bundáját teljes pompájában, a pápaszemes néni is elmerenghetett - szemüvege fölött nézve a napsütötte tájat - olyan szép és régmúlt dolgokra gondolva, melyeket öreg szemei szemüveg nélkül is tisztán, élesen láttak.

A Napocska nagyot nyújtózva kitörölte szeméből a csipát és rámosolygott Borzontorzra. A kisfiút jóleső melegség öntötte el, lehunyt szemmel arcát a Nap felé fordította. „Szia Napocska - gondolta - A te tiszteletedre most abba hagyom a zörgést az avarban. Lásd, milyen nagyra értékellek!” Aztán kinyitotta szemét, hogy megcsodálhassa a fényben megszépült világot. Amint gyönyörködve körbenézett, hirtelen szemébe ötlött saját maga és a nagyszerű háromkerekű hosszú, éles és koromfekete árnyéka. Ez a különös sötét folt valóban félelmetesnek tűnt a színpompás avar girbe-gurba felszínén.

„Húha, jó lesz vigyázni!” - villant át az agyán és fél szemmel mindig az árnyékra sandítva, lassan, óvatosan megpróbált odébbállni. Egy pissenés alig hallatszott a száraz avaron... De az árnyék mindig résen volt, egy tapodtat sem mozdult Borzontorz mellől, szorosan a nyomában maradva követte őt a lopakodásban.

„No, megállj!” - jutott eszébe ismét valami és teljes sebességre kapcsolt. Csak úgy porzott az avar, s egy perc múlva, mikor lihegve megállt, egy pillanatra, valóban úgy tűnt, hogy a vastagon felkavarodott por leple alatt sikerült elinalni a félelmetes feketeség elől. De amint leszállt a por, megint pontosan kirajzolódott mellette az árnyék. Borzontorz szívét félelem töltötte el. „Most már soha nem tágítasz mellőlem te arctalan, hangtalan feketeség?” - töprenkedett kétségbeesetten és leszállt a kerékpárról. Vele együtt az árnyék is leszállt az árnyék-kerékpárról. Borzontorz óvatosan felemelte az egyik lábát... nagy örömmel vette észre, hogy attól a lábától eltávolodott az árnyék lába. „Na, ez az - okoskodott - most már csak a másik lábamat kell ügyesen felemelnem, s ha majd teljesen a levegőben leszek, úgy elszaladni!” A terv remek volt... csak egy kicsit nehezen megvalósítható. Borzontorz bizony a fenekére huppant. Hirtelen begurult és még mielőtt jobban meggondolhatta volna a dolgot, lekevert egy jó nagy csattanós pofont saját árnyékának. Valóban gyorsan ütött, az árnyék alig bírta követni, de azért követte, s ő is ütött árnyék-kezelével.

- Úúú... jajjjajjj!! - sopánkodott fájdalmasan Borzontorz sajgó jobb kezét lapogatva - de megütöttél!

Aztán kicsit elszégyellte magát, miután igazságosan számot vetett magával: „Persze a szintizta igazság az az, hogy én ütöttem meg őt és nem ő ütött meg engem”. Lelkiismeret-furdalása pedig csak nőtt, mikor félresandítva észrevette, hogy az árnyék is pontosan olyan fájdalmasan simogatja az öklét, mint ő maga. (Annyi különbség azért volt, hogy míg ő a jobb öklét, addig szegény árnyék a bal öklét dörzsölgette.) „Szegényke - tűnődött Borzontorz - biztosan neki is úgy fáj, mint nekem!” Aztán eszébe jutott az a különös, mókás kisfiú, aki a nagyszoba szekrényének tükrében mindig ugyanazt csinálja, amit ő maga, csak fordítva, s aki - leszámítva, hogy soha nem engedi át őt magához abba a másik szobába - egészen rendes emberke. Vele már egészen össze is barátkozott; Anya azt mondta neki, hogy azt a kisfiút Tükörképnek hívják és, hogy az a kis Tükörkép bujkál a csillogó karácsonyfa díszekben is és gyakran teli torokból nevetve mutogat Borzontorzra, (pedig a díszekben éppen neki van olyan nagyon furcsa tömpe orra). „Miért ne lehetne ő is a barátom?”- gondolta és szívből kezdte remélni, hogy nem fáj már az árnyék keze. Borzontorz keze már nem fáj, de azért úgy gondolta nem árt kiengesztelni az árnyékot. Lehajolt hozzá és megsimogatta az árnyék fájós bal kezét.

És lám! Az árnyék szemlátomást már egyáltalán nem haragudott, gyengéden megsimogatta ő is Borzontorz tenyerét.

- Szia, már nem félek tőled - mondta az árnyéknak és látta, hogy az árnyék nem szól ugyan semmit, de szelíd mozdulatai elárulják, hogy az árnyék is szereti őt.

Borzontorz vidáman hazakerekezett és első dolga volt, hogy megtudakolja: ki is az ő új, hűséges barátja.

- Kis Pocok - így is szólította néha Anya - őt úgy hívják, hogy Árnyék... a te Árnyékod, aki egész életedben mindenhova elkísér majd jóban, rosszban. Viselkedj mindig úgy, hogy méltóak lehessetek egymás barátságára!

Eztán, ha megcsiklandozza orrotok hegyét a napsugár, figyelmesen nézzetek körül. Ha megpillantjátok árnyékotokat, ne mulasszátok el megbarátkozni vele!

Borzontorz és a Mikulás

Borzontorz (és persze az ő Árnýéka) az őszi legvégén ünnepelte negyedik születésnapját. Pontosabban nem is ő ünnepelte igazán, hanem azok, akik számára fontos volt, hogy Borzontorz négy évvel azelőtt meglátta a napvilágot: Anya, Apa, Nagymama, Nagyapa és Gyöngy, Borzontorz nővére; sőt, még a nagyszoba szekrényéből nyíló „másik szobában” a Tükörkép is, sőt az egész nagyszoba, sőt tulajdonképpen az egész lakás mindenestől (a kicsi Bátorság-oroszlántól a zöldszemű jegyajándék-rádió át egészen a Nagymama félelmetesen hatalmas díványáig, melyet még a falusi házból való költözéskor szállítottak oda Borzontorz születésekor). Ebben a nagy ünnepi hajcihőben valójában Borzontorz nem is nagyon tudta mennyi is az a „négy” egészen pontosan. Apa elmondta ugyan, hogy az annyi, mint a kezén lévő ujjak száma, ha nem számítjuk hozzá azt az ujjat, amelyik „elment vadászni”, csak azt, amelyik „meglötte”, „hazavitte”, „megsütötte” és végül amelyik „mind megette, megfájdult a hasa tőle”.

És valóban. A nagy napon pont annyi gyertya lobogott a születésnap tortán, mint ahány kis ujj ácsingózott Borzontorz kicsi kezén (nem számítva azt, amelyik „elment vadászni”). Ekkor értette meg, hogy hogyan múlik az idő, bár azokat a távlatokat még nem tudta elképzelni sem, mely mindkét kezének ujjainál is több gyertyát lobogtat az idő végtelenjében.

A nagyszerű háromkerekű már, a szánkó pedig még nem vehetett részt az ünneplésben személyesen, miután az idő hidegre fordult, de a hó még nem esett le. Ők csak messziről, a garázsból gondolták, hogy „nagyon sok boldog születésnapot”, meg hogy „éljen soká Borzontorz!”.

Egy pár nap múlva aztán a hó is eleredt, a háromkerekű téli álomba szenderült, az öreg szánkó pedig a múlt tél óta berozsdált talpait fényesíthette ismét csillogóra. Borzontorz a jó meleg szobából a hideg jégvirágos ablaknak nyomott orral figyelte a hatalmas pelyhekben hulló, gomolygó hóesést. Határozottan az a benyomása támadt, hogy odakint a Mikulás (más néven: Télapó) rázza hatalmas, hófehér kenderszakállát odafentről, a sötét fellegek közül. Már nagyon várta, hogy hatalmas puttonyával eljőjön a jóságos Télapó.

Nemcsak Borzontorz (és valamennyi gyermek) várta meleg szívvel a Mikulást, hanem szemlátomást az egész világ is. A városban ellepték a boltokat a csoki Mikulások, az „előregyártott”, a „félkész”, illetve az alkatrészekből tetszés szerint összeállítható Mikulás-csomagok. Sőt, jelmezbe öltözött emberek rótták a város utcáit cukorkát, mogyorót, néha pedig egy-egy virgácsot osztogatva boldognak, boldogtalannak, akik saját bevallásuk szerint az elmúlt esztendőben mind kifogástalanul viselkedtek. Megesett az is, hogy egyszerre több Mikulás is felbukkant, egyikük pediglen - egy csintalan imponzor - egy nagyon csinos néninek tette a szépet, aki csiklandósan kacarászva fogadta az udvarlást. Mindez persze nem téveszthette meg, nagyon is jól tudta, hogy az utcán lődörgő jelmezese, meg az oviban beöltözött apuka csak játékszívből Mikulás, végtére is egy négy évesnek ezt már illik tudni. „Csak azt nem értem - füstölgött magában -, hogy minek vannak tele a boltok Mikulás-csomagokkal, mikor azokat úgyis az igazi Mikulás hozza majd... Biztos a boltosok így tisztelegnek a Mikulás nagysága előtt” - zárta le magában az ügyet. Azokon az embereken azonban továbbra is csodálkozott, akik ilyesféle dolgokat vásároltak maguknak.

- Nem tudom miért - válaszolt neki Anya -, talán emlékebe veszik maguknak, hogy soha el ne feledjék e szép napot.

Akárhogyan is legyenek ezek a dolgok, a Mikulás varázslatos éjszakáját megelőzően Borzontorz minden tőle telhetőt megtett annak érdekében, hogy minden rendjén menjen. Ezen belül is különös hangsúlyt fektetett az ajándékozás céljára legalkalmasabb pár cipőjének fényesítésére. (Szerencsére ez a pár cipő egyrészt vadonat új volt, s így nem kellett sokat pepecselni vele, másrészt Borzontorz lábának várható növekedése miatt jó két számmal nagyobb is az éppen szükségesnél, így jócskán fért bele ajándék.) A csillogóan fényesre sikált cipellők orrán bizony még a fénysugár is csúsztában hasra esett volna, olyan alapos munkát végzett a mi Borzontorzunk (tán még az ő pisze orra hegyére is kenődött egy kis cipőpaszta). Mindenesetre nyugodt lelkiismerettel hajtotta álmokra a fejét.

- Jó éjszakát, szép álmokat! - köszöntek el egymástól sorra a családtagok, s készülődtek egymás után arra, hogy egy pár órára álomba szenderülve egy kicsit kilépjenek ebből az „árnyékvilágból” - ahogy a felnőttek nevezik ezt. Borzontorz egy pillanatra arra gondolt, hogy talán érdemes lenne meglesni a Mikulást, de szempillái úgy elnehezdedtek, mintha ólomból lettek volna, s olyan jólesett lehunyni szemét, hogy még az sem érdekelte, hogy Gyöngy vajon mit kuncoghat... Lecsukott szemeivel már azt a világot látta, ahol bár csodálatos dolgok léteznek, árnyéket mégsem vet semmi.

Ebben az „árnyéktalan-világban” már az első pillanatban nagyon elcsodálkozott, ugyanis szembetalálta magát a Mikulással!! Rögtön látszott rajta, hogy a szakála igazi, a puttonya rendkívüli, piros köntöse egyszerű, mégis fenséges, a derekán feszülő széles, fekete öv a hatalmas csattal pedig eredeti (se nem kölcsönözték, se nem otthon tákolták). Arról nem is beszélve, hogy olyan káprázatos rénszarvassánon ült, melyet bizony addig csak meséből ismert.

- Szervusz, kisfiú - szólította meg barátságos, dörmögő hangon a Mikulás - hát te mit keresel itt, ahol még a madár sem jár?

A Mikulás szeme olyan szépen, a csillagoknál is szebben, fényesen és melegen csillogott, hogy még ha lett is volna Borzontorznak bármi kétsége afelől, hogy a Mikulással találkozott-e, avagy sem, hát bizony ez a kedves, huncut csillogás a Mikulás szemében mindenképpen meggyőzte volna. Ráadásul ő egyáltalán nem is kételkedett.

- Szervusz, Mikulás! Téged kerestelek. Tudni akartam, hogy vagy-e!

- Hát, most megtudtad! Ügyes vagy, Borzontorz!

- Honnan tudod, hogy Borzontorznak hívnak? És miért mondod, hogy ügyes vagyok?

- O-hó! Hát ez nagyon egyszerű: a Mikulás minden gyermeket eleve személyesen ismer, ez ugye nálam munkaköri kötelesség. Azt meg, hogy ügyes vagy onnan tudom, hogy megtaláltál. Ez pedig nem olyan könnyű feladat. Sokan túl akarnak járni az eszemen és éjszaka fennmaradva leskelődnek, vagy távcsövekkel, különféle tudományos érvekkel bizonygatják, hogy nem is vagyok... Nem jön rá mindenki, hogy engem csak az álom kapuján átlépve lehet megtalálni. Aki az éber világban keres, az gyakran épp ezért veszít el.

Hangjában egy csipetnyi szomorúság is csengett, de aztán ránézve az izgatottságtól kipirult arcú Borzontorzra hamar visszatért a vidámság öreg szívébe, amire nagy szüksége is volt ezen a nevezetes éjszakán.

- Gyere, Borzontorz, pattanj ide mellém a szánra! Indulnunk kell, nincs sok vesztegetni való időnk, még ma éjjel minden gyermeket meg kell látogatnunk.

„Ha én ezt otthon az Árnyékomnak elmesélem...” - játszott el a gondolattal Borzontorz vidáman és felpattant a díszes rénszarvasszán kényelmes párnázatú ülésére. A Mikulás meg-rántotta a kantárszárát.

- Aztán óvatosan! - szólt oda hűséges szarvasainak a Mikulás - ezúttal vendégünk is van.

Ezzel kezdetét vette a csodálatos utazás. A ropogó hóban csilingelő, csodaszép szerkezet fantasztikus sebességgel száguldotta be a világot; hegyeket, völgyeket, folyókat, tavakat, óceánokat szelt át pillanatok alatt; Borzontorznak mégsem tűnt úgy, hogy rohannak, a szélesebb száguldást csak az arcát simogató kellemes, hűs szellőnek érezte. Az út legjavát a csillagos égen száguldva tették meg a sötét égboltra függesztett karácsonyfadíszek között kacskaringózva, onnan szálltak alá a gyermekek szépen kifényesített cipőjéhez. Borzontorz azt is láthatta, hogy bizony nem minden cipő olyan szép csillogó még megtisztítva sem, s hogy néha a legcsillogóbb cipőbe is kerül több-kevesebb virgács. Egy-egy nagyobb ugrásnál (a Déli-sarknál, vagy a Csendes-óceán felett, ahol viszonylag kevés a kisgyerek) Borzontorz kíváncsian belekukkantott a Mikulás pompás, bűvös puttonyába és csillogó szemmel koto-rászott a szépen becsomagolt apró kis ajándékok, csokoládék, mogyorók, cukorkák között. Amikor pedig elértek egy célállomáshoz, segítette kipakolni a Mikulásnak, s ő is óvatosan belopózott a gyerekszobába. Természetesen szabályosan a kéményen keresztül. Ez bizony nem volt mindig könnyű feladat, különösen ott, ahol még egy igazi kémény sem akadt. Szégyen, nem szégyen: Borzontorz bizony már az első tízmillió kémény után szerfölött eltikkadt, különösképp az utolsó három lakótelep tízemeletes vasbeton épületei miatt, ahol kémény helyett a szűkös távfűtő vezetéseken kellett közlekedniük.

- Te, Mikulás! - szólt nagyot ásítva, miután szárnyrakeltek egy újabb város felé. - Mondd, te kitől kapsz ajándékot!?

- Az én ajándékom a gyermekek mosolya...

- Jó, jó - felelt csaknem leragadó szemmel Borzontorz -, de mégis; olyan igazi ajándékot nem kapsz?

A választ azonban már nem hallotta, hiszen egyrészt mélyen elaludt, másrészt a Mikulás nem válaszolt. Ezt a pillanatot kihasználva a rénszarvas szán tett egy pár másodperces kerülőt és hazavitte Borzontorzot a jó meleg, puha ágyba, egyben az ajándékokat is elrejtette a Mikulás a cipőkben. „Még jó, hogy elaludt - gondolta a Mikulás - így legalább meglepetés lesz az ébredés.”...

- Jó reggelt, kisfiam! - ébresztette Anya - Nézd csak, itt járt a Mikulás!

- Tudom - felelte Borzontorz és csillogó szemmel felbontotta a cipőjébe rejtett csomagot.

Borzontorz szülei egy kicsit elcsodálkoztak ezen a határozott tudáson, de aztán elterelte a figyelmüket valami:

- Te, figyelj csak, ez a mi fiunk úgy aludt, hogy az orra hegye tiszta fekete volt a cipő-pasztától?! - kérdezte Anya Apától.

Borzontorz azonban a fürdőszoba tükrébe nézve rögtön tudta, hogy ami az orra hegyén éktelenkedik az nem cipőpaszta, hanem egy kis kéménykorom. Egy apró emlék a csodálatos éji utazásból.

- Apa, én szeretném megajándékozni a Mikulást!

- Nagyon jó ötlet. És hogyan akarod?

- Hát, ez az.... valahogy szólni kellene neki!

- No, várj csak! - mondta reménykeltően Apa és felemelte a telefonkagylót.

- Te tudod a Mikulás telefonszámát?

- Azt minden szülő tudja - vetette oda magabiztosan Apa és már tárcsázott is. - Halló, itt Borzontorz Apukája beszél, személyesen a kedves Mikuláshoz van szerencsém?... Nagyon örülök!... Nos, arról lenne szó.... - És ha hiszitek, ha nem: Apa megbeszélte a Mikulással, hogy azon a karácsony éjjelen egy pár percre látogasson vissza (az Északi-sarkról) Borzontorzhoz egy kis meglepetés ajándékért.

És lám csak: pár nap múlva, mikor a gyönyörűen feldíszített karácsonyfa tövében ücsörgő családot beragyogták a fa gyertyáinak, csillogó díszek fényei (úgy, hogy még az árnyékaik is színesen ficáncoló sokasággá változtak) ott lapult Borzontorz Mikulásnak szánt kicsi csomagja is. Egy szép fényes gesztenye, mogyoró, cukorka, egy szép rajz és más hasonló kincs lapult a piros zacskóban.

Aznap Borzontorz különösen jóleső érzéssel feküdt le aludni, biztos volt benne, hogy éjjel eljön a Mikulás az ajándékért, hiszen Apával megbeszélték.

Reggel Borzontorz álmos szemeit dörzsölgetve először szüleit látta meg: mogyorót eszegettek a reggelizőasztalnál.

- Jó reggelt, Borzontorz! Visszajött a Mikulás.

Borzontorz soha nem örült még annyira annak, hogy nem lát semmit a karácsonyfa alatt, mint akkor.

Ha netán kételkednétek a Mikulás létezésében, legyen eszetekben: akit szeretnek, az van!

Borzontorz a rosszcsont

Borzontorz az ünnepek elmúltával (mikor már az Idő is megünnepelte soronkövetkező születésnapját, s az ősztendő egyre messzebbre vitte magával a szép karácsony emlékét) gyakran töltötte otthon a meleg szobában a hosszú téli estéket. Nem zavarta a kinti zord időjárás. Hogy is zavarhatta volna, a jó melegben? Még az egyébként barátságtalannak tartott kinti varjúkárogást is jóleső érzéssel hallgatta. Talán azért, mert pár évvel azelőtt, mikor e világra született ugyanilyen „átforrósodottan ropogó kályhás”, „varjúkárogós” tél volt; vagy talán azért, mert tulajdonképpen nincs abban semmi rossz, ha a csípős, hideg szelektől járt rétekről behúzódnak a városba a madarak.

Borzontorz nem bánta, hogy ilyenkor szobájában kellett maradnia, hiszen ott legalább annyi érdekes dolog várt rá, mint az erdőszéli játszótéren. Ott volt például mindjárt az ő titkos rekesze: egy elmozdítható parkettaléc a konvektor előtt. Ebben a „rekeszben” ugyan nem lehetett tartani semmit - bár sokáig törte azon buksi kobakját, vajon mit is rejthetne oda kincsei közül -, sajnos azonban semmi sem volt olyan kicsi és lapos. Azért jó volt tudnia, hogy van egy szupertitkos rejtekhelye. A kevésbé titkos „rekeszeket”: a Borzontorz holmiját rejtő szekrényeket pedig már egy jó ideje gyönyörű rajzokkal ékesítette belülről. Pompás száz-, vagy talán ezerlábú bogarak (nézzük el a pontatlanságokat Borzontorznak, aki még nem tudott számolni); sűrűn gomolygó füstöt okádó szépséges gőzmozdonyok; erdő; felhők; Napocska; házikók; emberkék és még ki tudja miféle csodálatos szerzetek ékesítették a fa polcokat az Anya által gondosan behajtogatott ruhanemük alatt. Valamiféle belső sugallatra hagyatkozván Borzontorznak volt egy olyan érzése, hogy családja nem nézné jó szemmel, ha a szoba falára pingálna, pedig „szép-szép ez az egyszínű világoszöld - gondolta -, de a szekrénybelsőn begyakorolt rajzokkal még szebb lenne”, így hát egy félreeső sarokban az ágy takarásában már a falfreskók elkészítésébe is belefogott. Az utóbbi időben felfedezte a szoba magasabb régióit is. Okosan kifigyelte, hogy a kiságy széléről egy bátor lépéssel a vitrin szélén teremhet, onnan pedig pár ügyes kézmozdulattal felhúzhatja magát a nagy szekrény első szintjére, s egy kis kúszással játszi könnyedséggel elérheti akár még a szoba másik sarkában lévő titokzatos felső polcot is a szemé előtt eladdig soha ki nem nyílt nagy barna ajtókkal. A nagy kalandos út feléig egyszer már el is jutott, s tervét minden bizonnyal siker koronázta volna, ha a Nagyi útját nem állja. De útját állta, mégpedig hangosan kiabálva:

- Meg ne mozdulj!!... Jaj, Istenkém, Istenkém!... Hogy kerültél oda?!

Nagyi - aki persze nem az „Istenkét”, hanem Borzontorzot kérdezte arról, hogy „hogy került oda” - még valami vázát is emlegetett, ami leeshetett volna. Márpedig az a váza nem esett volna le. (Borzontorz egészen szilárd meggyőződése szerint.) Ráadásul az a váza igencsak mihaszna darab volt, úgyszólván akár le is eshetett volna (ugyancsak Borzontorz véleménye szerint).

„Szóval, vannak még érthetetlen dolgok” - szögezte le magában Borzontorz. Mert az a múltkori hanglemez, amire ráfirkált, az ugye, azóta is recseg; az Apa személyi igazolványába sem kellett volna tücsköt lepréselni, meg belerajzolni irka-firkákat; és azt a könyvlapot sem kellett volna kitépni, bármilyen szép, színes rajz volt rajta, akkor sem, ez ugye, világos, de hogy ezzel a szekrény tetején kúszással mi a baj, azt fel nem foghatta!

Történetünk napján is gondolt arra, hogy ismét nekivág a nagy kalandnak a szekrény tetején, hiszen nem nyugodhat, míg meg nem teszi, amit a fejébe vesz. És egyáltalán nem érezte úgy, hogy ő valami bitang, haramia, ne adj Isten: martalóc lenne. Ugyan Apa, mikor egyszer

észrevette, hogy Borzontorz már megint telerajzolt egy mesekönyvet, azt mondta neki, hogy: „zúgfirkász”, amit Borzontorz nem értett egészen pontosan, de azt érezte, hogy ebben a dorgálásban több a szeretet, mint a harag. Meg aztán Borzontorz elég nagyfiú volt ahhoz, hogy tudja hol a határ. Azt például világosan felismerte, hogy az, amikor a szomszédban az egyik vásott kölök a másik vásott kölök arcát megsmirglizi, meg gombostű végű nyílvezzőt lő a homlokába, az nem jó dolog, s hogy azok a rettenetes pofonok, melyek aznap mindezért elcsattantak, igazságot szolgáltatottak. Az, hogy ő addig egy zseb-, egy csörgő- és egy kakukkosórát szedett szét darabokra, inkább a műszaki érdeklődést és nem a gonoszságot tükrözte. Ugyanígy a Gyöngy nővére csodaszép Angéla babájának hasából kiserkesztett síróberendezés, vagy a garázs szellőzőjéről lefeszgetett rács is.

Aminthogy azonban a szekrénytetőn kúszásra-mászásra módfelett házsártos Nagyi fél szemmel figyelte Borzontorzot a félig nyitva hagyott konyhaajtón keresztül, Borzontorz - ezúttal - eltekintett a szekrénymászástól. (A Nagyi lekvárt kevergető kezében a fakanál túl nagy kockázatot jelentett.) Elővette inkább a nagy, lendkerekes, utasszállító repülőgépet.

Gyönyörű masina volt. Nehéz hajlított, préselt lemezekből készült, piros, ezüst és fehér színű mintázat ékesítette. Apró fekete ablaksor húzódott végig a törzsén, jelezve, hogy ez bizony egy hatalmas utasszállító gép. A gépmadár alján tekintélyes méretű, gumi borítású kerekek voltak, közöttük egy fémházban pedig titokzatos, olajszagú szerkezetek. Amikor Borzontorz erősen a földhöz nyomva meglökte a repülőt, hangos berregés hallatszott és a gép lassan, méltóságteljesen meglódult. Meglódult... aztán lassan leállt. Azaz mindent csinált, csak éppen nem repült. Ez a körülmény meglehetősen nyugtalanította Borzontorzot. Ezért aztán sokat repült úgy a repülővel, hogy jobb kezében tartva azt, kerülgette a virágcserepeket, széklábakat, könyvespolcokat, s a repüléshez nélkülözhetetlenül hozzátartozó berregést a szájával pótolta, míg a szusz ki nem fogyott belőle. Az ilyen „repülések” is jók voltak, de azért Borzontorz tudta, hogy ez nem az igazi. A gépmadárnak magától kellene szállnia; suhanva, zúgva szelni a szoba levegőjét.

„Talán, ha tiszta erőből meglökném, de nem úgy, ahogy eddig a földön, hanem a levegőben!” - gondolta Borzontorz és már cselekedett is: egy-két lépést téve nekiszaladt, jó nagy lendülettel a válla mögül meglendítette a gépet, s karjának minden izmát megfeszítve eldobta a lendkerekes repülőt. Érezte, hogy a nagy súly elszáll a kezéből és látta, hogy a gép könnyedén hasítja a levegőt....

- Helyzetjelentést kérek! - szólt gondterhelt arccal hátra a kapitány a fedélzeti mérnökhöz.

- Az irány észak-északnyugat; repülési magasság másfél méter, a sebesség gyorsan csökken; épp most hagytuk el a nagyszoba szőnyege feletti légteret, jelenleg a heverő fölött szállunk.

A repülő legénysége riadtan nézett ki a pilótafülke ablakain.

- Még szerencse, hogy ez csak egy próbaút, ezért nincs egy szál utas sem a gépen! - jegyezte meg a másodpilóta.

- Megpróbáljuk megoldani a rendkívüli helyzetet - nyugtatgatta legénységét a kapitány -, igaz: a játékgárban ilyenfajta repülésre egyáltalán nem készítettek fel bennünket. Mindenesetre készítsétek elő az ejtőernyőket!

Időközben a robotpilóta és a fedélzeti radar egyre hevesebb vészjeleket adott: bíííp-bíííp-bíííp-bíííp. Borzontorz szobájának a fala egyre vészesebben közeledett.

- Próbáljuk meg együttes erővel elfordítani a gépet balra - szólt a kapitány a másodpilótának.

Sajnos minden erőfeszítésük hiábavalónak bizonyult, a gép feltartóztathatatlanul száguldott (vagy inkább már zuhant) a falra függesztett vörösréz dombormű kép felé. A pilótafülkében megkergültek a műszerek, a mutatók össze-vissza forogtak, a színes kijelzők zavarodottan villódtak.

- Nincs más hátra, fiúk, el kell hagyni a repülőt! - adta ki a parancsot a kapitány.

A legénység sorra kiugrott, legvégül - ahogy ez illik ilyenkor - a kapitány. Mindez éppen a becsapódás előtt történt, a legénység már ejtóernyőkön himbálózva figyelhette, hogy mi történik a repülővel. A magára hagyott gépmadár pedig belecsapódott a vörösréz domborműbe, majd onnan leesett az ágyra. A lendkerekes repülőnek szerencsére nem esett komolyabb baja (egy kis karcolástól, gyűrődéstől eltekintve), de a dombormű bizony csúnyán behorpadt.

A falon csüngő műalkotás egy lecsukott szemű édesanyát ábrázolt, aki kisfiát öleli magához. A horpadás éppen a kisfiú pufók arcán keletkezett. Mindez úgy fáj Borzontorznak, mintha az ő arca horpadt volna be.

„Csináltam egy bajt!” - hasított belé a gondolat. Hirtelen kerekét oldott vidámsága, kalandvágya, egyszóval elkámpicsorodott. Éppen hüppögni kezdett volna, mikor belépett a szobába Anya. Egy pillanat alatt felmérte a helyzetet; nem szólt semmit, csak megadóan lehunyta szemét, aztán visszasietett a konyhába, nehogy kifusson a tej (mert az egy olyan dolog, hogy ha sokáig melegítik, szaladni támad kedve). Mindenesetre Anya azokkal a megadóan lehunyt szemekkel szakasztott úgy festett, mint a dombormű-anyuka, ezért aztán Borzontorz el is kezdte a hüppögést.

- Fel a fejjel, kiskomám! - szólt egy hang valahonnan a közelből, de Borzontorz sehogyan sem látta honnan. - Hé, hé, itt vagyunk!

Borzontorz kitörölte szeméből a könnyeket, akkor vette csak észre a lendkerekes gépmadár legénységét.

- Na, ne szomorkodj már - folytatta a kapitány -, majd mi segítünk!

- Úgy, bizony! - helyeselt a fedélzeti mérnök és a másodpilóta, miközben leporolták a légi katasztrófában összepiszkolódott egyenruhájukat.

- Jaj, de jó! - lelkesedett fel Borzontorz - Elmagyarázzátok nekem hogyan kell kikalapálni a képet?

- Ez nem jó megoldás - felelte a kapitány - a szüleid úgy sem engednék, hogy megbarkácsold a képet, miután már minden a kezed ügyébe eső és szétszedhető dolgot elrontottál a lakásban.

- Ez igaz - ismerte be bűnbánóan -, de nem akartam én semmi rosszat, csak egyszerűen elfelejtettem azt, hogy mi hova is tartozik, mikor ugyanazt össze akartam rakni.

- Ez most mindegy, mást kell csinálnunk - jelentette ki határozottan a kapitány. - Tudod, Borzontorz, mi, a játékreplők legénysége nemcsak lendkerekes repülőkkal tudunk repülni, hanem anélkül is, a gondolat szárnyán.

- Ez nagyon érdekes, mit csináljak, hogy veletek mehessek?

- Csak dőlj hátra székedben, csukd le a szemed és figyelj!

- Hova utazunk?

- A felnőttkorba.

- Az meg hol van?

- Húsz év múlva.
- Mennyi az a húsz?
- Az annyi, mint mindkét kezed, mindkét lábad összes ujjai, beleszámítva azokat az ujjakat is, melyek el szoktak menni vadászni.
- Hú, az nagyon sok.
- Nem olyan sok az, mindjárt ott is leszünk! Nézz csak ki a repülő ablakán! Mit láatsz?
- A saját szobámat, meg benne egy bácsit.
- Az nem egy bácsi; az te vagy.
- De érdekes! És mit csinállok?
- Majd meglátod!

És Borzontorz saját szemével látta, amint az „öreg Borzontorz” minden teketória nélkül egyszer csak odamegy a vörösréz dombormű képhez, néhány ügyes kézmozdulattal kivieszi a keretből a kis fém csapokkal hátulról odaerősített képet, majd vigyázva kiemeli a réz lemezt és óvatos, de határozott mozdulatokkal kiegyengeti a horpadást a kisfiú arcán, aztán mindent ügyesen visszaszerel oda és úgy, ahogy az eredetileg volt. Mosolyogva nézi a képet még egy pár pillanatig.

Borzontorz kinyitotta a szemét, ismét kisfiú volt, a hosszú gondolatutazás véget ért. Anya közben visszajött a konyhából és nem is tudta, hogy csodálkozzon, vagy örüljön-e jobban, hogy a kép ez alatt a pár pillanat alatt így meggyógyult. A bronz dombormű arcán nem maradt más nyoma a sérülésnek, csak egy ici-pici gödröcske az arcon... így még jobban hasonlított Borzontorzra.

Ti se feledjétek hát: ha nem javítjátok ki hibáitokat, mikor tehetitek - legyen az pár pillanat, vagy akár húsz év, egyre megy -, az olyan, mintha többször követnétek el ugyanazt a hibát!

Borzontorz, a Hóember és a Tavasz

Borzontorz barátságos szobájából egy nagy erkély nyílt. Ez a pici „birtok” pontosan úgy viselkedett, mint a nagy külvilág: ilyenkor télen hosszú, csillámló jégcsapok lógtak fa lécein; kristálytisza hó fedte minden ízét-porcikáját, akárcsak a környező fenyők, platánok koronáját.

„Akár a porcukor” - gondolta magában Borzontorz, amint a jégvirágos ablaknak nyomva orrát szemlélte az erkélyt borító hófehér csodát, és bár nagyon jól tudta, hogy a hó az sajnos nem porcukor, azért titkon mégis reménykedett: „hátha egyszer mégis...” Azonban ahányszor csak kilépett az erkélyre és pici ujjá hegyére egy kis kóstolót csippentett a friss hóból, mindig rá kellett döbennie az igazságra: „a valóság bizony az, hogy a hó nem porcukor”.

Ahogy egyszer közlőről megnézte a havat, észrevette, hogy az egészen apró, törékeny, fényesen csillámló kristályokból áll. Nagyon megtetszett neki ez a fantasztikus mennyiségű parányi ékszer és szerette volna apróra megszemlélni mindet, de egy pár pillanatnál tovább egyik sem mutatta magát: vízcseppé olvadtak Borzontorz ujjá hegyén, s mind lecsordult, mint valami könnycsepp.

Abban, hogy időről időre Borzontorz ellenállhatatlan vágyat érzett kiszaladni a jó meleg szobából a vakítóan fehér nagyvilágba, jelentős szerepet játszottak az erkélyre látogató madarak. Apa egy jó nagy madáretetőt épített a hidegben vacogó, éhes, kis vendégeknek nádfedéllel és négy pici eresszel; sőt, még a másik szoba ablakában is volt egy öreg, rozzant etető. Az etetők, és az ablakpárkányok mindig csordultig voltak napraforgó maggal (olyan csíkos héjú magvakkal, mint a vadmalacok hátán a bunda, mert a madarak az ilyen magot szeretik igazán), sőt az etetőkben még tökmag, faggyú és cernára függesztett szalonna is akadt. Borzontorz mindig nagyon mókásnak találta, ahogy a kis cinegék himbáznak, mutatványoskodnak a szalonna bőrébe kapaszkodva. Néha egy-egy cinke mintha meghallotta volna Borzontorz kacagását, direkt bolondozásra fogta... biztos neki is jól esett hallani a nevetést, ami úgy melengeti a lelket, mint a napsütés.

- Menjünk a madarak után! - szölt Apa Borzontorzhoz és pár perc múlva már ropogott is a hó a talpuk alatt. Apa talpa alatt ritkábban és nagyobbakat, Borzontorz talpa alatt pedig gyakrabban és kisebbeket.

Az efféle kirándulásokat Borzontorz nemcsak azért szerette, mert a friss levegőtől kipirult az arca, meg mert olyan gyönyörű a behavazott erdő és ott olyan jó hógolyózni, szánkózni, illetve korcsolyázni a parányi erdei Békás-tó jegén a faragott galambokkal ékes fahidacska gerendái alatt, hanem azért is, mert Apa - aki valaha erdész szeretett volna lenni - ilyenkor csodaszép történeteket mesélt az erdőről és annak lakóiról: a szarvasokról, vadmalacokról, őzekről, no és persze azokról a fűrgé kis mókusokról, melyeket gyakran Borzontorz is megcsodálhatott az erdő fái közt.

Azon a nevezetes napon Apa egy újabb csodálatos dologra tanította meg: arra, hogy hogyan készül a hóember.

- Jól jegyezd meg, Borzontorz - oktatta Apa, akin látszott, hogy igencsak sok hóembert készített már életében -, a frissen hullott hó nem igazán alkalmas az ilyesmire! A másnapos, kicsit olvadt hó viszont annál inkább.

És mind a ketten elkezdtek görgetni a kicsi, de jó keményre gyúrt hógolyókat a havon.

„No hiszen, ebből sem lesz egyhamar hóember”, sopánkodott magában Borzontorz, de amint látta, hogy egyre gyorsabban növekedik a fehér görgeteg, maga mögött hagyta kétségeit. Apa persze sokkal ügyesebb volt, s így nagyobb gömböt tudott összegörgetni, ami a hóemberépítés szempontjából pontosan megfelelt a célnak. Már csak a harmadik, a legkisebb gömb hiányzott.

- Csináld egy kis gömböt fejnek! - adta ki az utasítást Apa és elment beszerezni a kellékeket.

Nem telt bele tíz perc és már készen is állt a hóember, kezében seprűvel, feje búbján egy ütött-kopott lábassal, hosszú répa orral, szénből kirakott gombokkal, szemekkel és hatalmas mosolygós szájjal.

- Szia, Borzontorz!

- Szia! - válaszolt vidáman.

- Kinek köszöntél? - kérdezte Apa, miután körbenézve egy árva lelket sem látott az erdőben.

- Csak visszaköszöntem a hóembernek.

- Visszaköszöntél.

- Igen, úgy illik, hogy ha valaki köszön nekünk, akkor mi viszonzzuk azt. A hóember pedig köszönt nekünk. Alig várta, hogy elkészüljön a szája, amivel köszönni tud.

- Ne haragudj - fordult Apa a hóemberhez -, nem hallottam, hogy köszöntél! Szervusz, hóember.

Apa modorában volt valami különös, mintha csak játszásból köszönné, s maga sem hinné, hogy a hóember tényleg megszólalt.

„Hiába, a felnőttek már csak ilyen furcsák néha - gondolta Borzontorz már otthon, mikor a többieknek is elmesélte a dolgot és ők is pontosan úgy viselkedtek -; nem baj, legalább van egy közös titkunk a hóemberrel, ami máris majdnem olyan, mint egy barátság.”

Azon a télen Borzontorz igen gyakran meglátogatta a hóembert, aki mindig ugyanúgy mosolygott, mint születésének pillanatában és aki mindig ugyanolyan barátságos volt Borzontorzhoz, mint amikor először megszólította. Ilyenkor csak ketten beszélgettek, mert ugye a felnőttekre az ilyesmiben nem lehet számítani.

- Miből van a hó? - kérdezte egy ízben Bozontorz újdonsült barátjától.

- Ha sóhajtasz egy nagyot, boldogot, vagy bánatosat: egyre megy - válaszolta a hóember - megláthatod az ég felé szálló lélegzet páráját.

Borzontorz rögtön ki is próbálta: mélyen beszívta a friss, téli levegőt és nagyot fújtván kiengedte leheletét. Millió apró vízcsepp szállt az égre.

- Az emberek az állatok és növények boldog, bánatos sóhajaiból születnek a felhők, ahol a páracseppek csillogó ékszerekké fagynak, majd a havazással alászállnak - magyarázta a hóember.

Borzontorz megszerette ezt a sóhajból lett, mindig mosolygó fickót; a barátja lett. Mindig örült, ha jó színben láthatta. Ez a „jó szín” persze egészen mást jelentett a hóembereknél, mint nálunk, embereknél. A hóemberek világában a hófehér sápadtság a legszebb szín (rendszerint csikorgóan fagyos reggeleken).

Egy szép napon - vagy talán nem is olyan nagyon szép napon - azt vette észre Borzontorz, hogy bár már régóta sütött ilyen szép szikrázóan a Napocska a hóember mintha kevésbé vidáman mosolyogna. Az arcán megolvadt a hó, s a szénből kirakott szája széle kicsit lekonyult. Pár nap múlva a színe is szürkésre változott, piszkos csurgásnyomok éktelenkedtek a homlokán. Újabb pár nap múlva a hóember egész alakja megroggyant, a fejébe csapott ütött-kopott lábas is félrecsúszott.

- Szegény barátom, mi lesz veled? - sopánkodott napról-napra egyre kétségbeesettebben Borzontorz és nagy igyekezettel próbált segíteni a kialakult helyzeten. Az erdőben még fellelhető kisebb-nagyobb hókupacokból szerzett hóval tapasztgatta a sebeket. Sajnos azonban egyre kevesebb havat talált, hiába járt be ungot-berket, hiába sóhajtott akkorákat, hogy nacsak. Ha rajta múlt volna, hamar össze is lehelt volna egy jókora felhőre valót, de sajnos az időjárás ebben is megakadályozta: a meleg elcsente a párát a leheletből!

Hamarosan leesett a hóember répa orra a tavasz-szagú földre... a seprút már régen kivették a kezéből. A pár hete még hatalmas fehér óriás egy borzontorz méretű, picurka szürke hókupaccá olvadt, melyből egyre sűrűbben csepegett a kristálytisztá víz a szomszjas erdei talajra.

Borzontorz nagyon elszomorodott, hiszen a hóemberrel már beszélgetni sem lehetett, elolvadt róla a száj, a szem. Vidám arcára már alig-alig emlékezett. Otthon is egészen másként látta a tavaszt, mint azt korábban remélte. A karácsonyról ablakon felejtett dísz: a szárnyas, trombitás angyal napsütésben függönyön vidáman táncoló árnyéka nemcsak a jó időt, de a szomorúságot is hirdette számára.

- Gyere, Borzontorz! Menjünk, sétáljunk egyet ebben a gyönyörű tavaszi időben! - invitálta Apa olyan lelkesen, hogy nem lehetett ellenállni.

Minden hó eltűnt az erdőből, mindenfelé friss zöld rügyek duzzadtak, pattantak. Tényleg gyönyörű volt minden, csak hát....

Apa az irányt szándékosan a hóember felé vette. Addigra eltűnt minden, még egy maroknyi hó sem maradt.

- Már nincs hóember - jelentette ki Borzontorz hatalmas gombóccal torkában, elcsukló, sírós hangon.

- Dehogyan nincs! - jelentette ki határozottan Apa és már mentek is a hóember hült helye felé, ahol bizony már csak egy nedves kis tócsa állt.

- Hol van hát? - kérdezte Borzontorz.

- Hát ott, nézd csak meg jobban! - és Apa a nedves erdei földre mutatott. A korhadt avarból hóvirágok dugták ki óvatosan szép kis fejüket. Borzontorz ámulva nézte a gyönyörű virágokat, mígnem az egyik megszólalt:

- Szia, Borzontorz!

Borzontorz hirtelen meglepetésében és örömeiben nem is válaszolt; kérdően nézett Apára.

- Köszönj vissza szépen, ahogy illik! - és ezúttal Apa nem játszásiból beszélt.

- Szia! - üdvözölte udvariasan és vidáman Borzontorz régi barátját... az életet.

Ha valami nagyon szép elmúlik, vigasztaljon benneteket, hogy múlandósága még szebbé teszi, tán olyan széppé, hogy igazából el sem múlik!

Borzontorz, Teknőc-Lackó, no és persze a többiek

Borzontorz nagy barátságban élt az állatokkal, így az állatok is nagy barátságban éltek vele. A madáretetőkből mindig nagy volt a vendégjárás; Nagyapa koromfekete szőrű, szép barna szemű, Bogár nevű kutyája is tettekes és kitartó játszópajtást ismerhetett meg benne. Néha még a szomszéd Bolha nevezetű kutyáját is elkísérte sétálni; nagyon tetszett neki ez a félénk kis korcs, aki ugyan minden hangosabb lépésre összereszt, de azért büszkén viselte a nyakörvét: a hovatartozás és a házőrzői hivatás jelét. Bolha sötét múltjáról nem tudott semmit, csak azt, hogy egy zimankós téli napon befogadta a jószívű szomszéd. (Egyébként Bolha volt az egyetlen élőlény, aki a bolha-nyakörvet nevéhez méltón viselhette, miután a bolha-nyakörv a bolhákra nagy volt, a többiek meg épp a bolhák ellen hordták... kivéve: Bolhát.)

Borzontorz szerette azokat az állatokat is, akik valami titokzatos okból kifolyólag rejtőzködtek előle, vagy féltek tőle. A környéken ólálkodó nagy, fekete pákosztos kandúr például soha nem engedte magához közel, de Borzontorz ebből a tisztos távolságból is szeretettel csodálta puha, nesztelen lépteit, csillogó szemét, fényes bundáját. A kevésbé fenséges cini-egetet is ugyanúgy megcsodálta, mikor az egy délutánon a garázsba tévedt, nemkülönben a fűben tanyázó szöcskéket, kabócákat. Végül is a másikat nem azért kell szeretni, mert ad neked valamit... Hogy miért? Bizony ezen már sok nagy ember gondolkodott; meg az olyan picik is, mint Borzontorz, aki erről így vélekedett: „Csak!”.

Ezért, nem ezért, tény, hogy sok látogatója akadt. Hét pöttyös katicák, pillangók, éjjeli lepkék, még nagy ritkán egy-egy mezei poloska, sőt darázs is betévedt Borzontorz szobájának ablakán. Néha nagy riadalom támadt az ilyesmitől otthon, de Borzontorz csak mosolygott, egyszer ugyanis Nagyapa bizalmasan megsúgta neki, hogy:

- Az állatok nem akarnak semmi rosszat, csak teszik a dolgukat: esznek, isznak és nevelgetik a családjukat, úgyszólván nincs mit félni tőlük.

Nagyapának pedig lehetett hinni, hiszen ő még a növények titokzatos néma nyelvén is értett, nemhogy az állatokén... kertjében olyan csodálatos virágok teremtek, hogy csuda. Így aztán Borzontorz nem is félt a hozzá betévedt állatoktól; előzékenyen tessékelte ki őket az ablakon, vagy az eltévedtekre üveg poharat borított, s úgy engedte ki őket az erkélyre (ilyen előzékenység láttán még a mérges darázsok is megengedtek), a katicákat pedig tenyerén sétáltatva, ujjhegyről röptette haza.

A vendégek mellett laktak Borzontorz szobájában állandó lakók is.

A könyvespolcon egy szép kis akváriumban úszkált zöld növények, tengeri csigaházak és hófehér márványkövek között egy szín pompás sziámi harcoshal, név szerint *Hindustan Nova Ambassador de Luxe*, aki szép hosszú, dallamos nevét Apa kedvenc autómárkájáról kapta, a kis halat azonban mindenki csak Csang úrnak szólította. Ez a gyönyörű kis szerzet néha nagyon furcsán viselkedett: ha meglátta saját magát az akvárium falának tükrében szét-feszítette szín pompás kék, bordó, piros, bíbor, lila úszóit és mérgesen megpróbálta elriasztani az akváriumból saját tükörképét. Ha nem volt dühös, akkor kevésbé volt szép, de Borzontornak úgy mégis jobban tetszett. Olyankor békésen úszkált az akvárium mögé berakott könyvek előtt. Borzontorz még nem tudta igazán, hogy mire is való az a sok könyv, de azt már tudta - megfigyelte -, hogy abban vannak a mesék, így az rossz dolog nem lehet. Különösen szép, békés látvány volt, ahogy Csang úr a vízipáfrányok közé épített halfészekből szemlélgette a mesekönyvek gerincét.

A másik polcon, egy különleges terráriumban (tőzeg, száraz ágak és egy futókaktusz között) lakott Béla, a serdülőfélben lévő madárpók. Egyelőre még közel sem volt akkora, mint egy kifejllett madárpók, de egy egyszerű pókhoz képest már igencsak tekintélyes méretűnek számított. Vékony fonalakkal beszötte az egész terráriumot, ebből a légies, puha selyemből készült szőnyeg borította egész kis üveg-lakását. Egy ilyen sarokba szőtt selyem zugból szerette nézegetni - nyolc szemével - a terrárium fölé akasztott régi-régi képet, melyen Nagyapa látható tizenéves suhancként egy falusi színtársulat tagjaként a „Falu rossza” című előadásban. Sokan mondták Béláról, hogy „csúnya”, meg hogy „szőrös”, de Borzontorz tudta, hogy a kis pók erről nem tehet, sőt azt is tudta, hogy Béla így szép, szőrösen.

A másik szekrény polcán, a nagy terráriumban egy gekkó pár: Eszter és Bálint sütkérezett egy lapos kövön a buja növényzet között cserépbe szerkesztett lámpa alatt. A gekkók olyan állatok, akiknek a szája mindig mosolyog, ezért aztán nem lehet tudni, hogy mikor van rosszkedvük, az is meglehet, hogy soha nincs. Eszternek és Bálintnak viszont biztos, hogy Borzontorz mellett soha nem volt rosszkedve; rendszeresen kaptak tőle finomságokat, friss vizet, meleget, még vitaminokat is és ami a legfontosabb: sok szeretetet. Ezért aztán a történetünket megelőző tavasszal Eszter és Bálint úgy döntöttek, hogy családot alapítanak. Eszter hamarosan le is rakta a tojását, melyből Áron napján kikelt kisfiúk: Áron, a kis gekkó. Gekkó Áron kapott is ajándékba keresztapjától: Borzontortól egy szép nagy gyászbogár lárvát egyéves szülinapjára.

Borzontorz együtt élve a sok kis állattal megfigyelte milyen kecsesen suhan a vízben Csang úr csillámló pikkely-ruhában, milyen ügyesen sző a kis pók, milyen furfangosan vadásznak a gekkók. Szerette, hogy különböznek: nem lett volna jó a madárpók a vízben, a szőrös gekkó, vagy a mosolygó harcoshal.

Történetünk napján Borzontorz és Apa éppen az állatkertből tartottak haza.

- Apa, emlékszel még a vízilóra?

- Már hogy ne emlékeznék?

- Ugye milyen mókásan csapkodott azzal a pici farkával?

És valóban, a víziló pontosan úgy csapkodott pici farkával, mint Borzontorz felhúzó, rózsaszín vízilója a farka helyén lévő fehér propellerrel. Még nagyon sok érdekes dologról beszélgettek, Apa például megkérdezte tőle, hogy ha a cini-egérnek ici-pici nyakában összesen hét csigolya van, akkor szerinte a zsiráf hosszú-hosszú nyakában hány ilyen csontocska van, akkor Borzontorz azt felelte, hogy:

- Százezermillió - amivel azt akarta mondani: nagyon sok.

- Pedig se több, se kevesebb, mint a cini-egérnek - felelte Apa; Borzontorz pedig nagyon meglepődött ezen a furcsaságon, aztán belenyugodott: „végül is így igazságos” - gondolta.

Épp csak, hogy végigfutott benne ez a gondolat (az igazságos szó vége, az, hogy „-ságos” szinte még el sem hagyta kobakját), amikor megpillantott az út melletti állatkereskedő kirakátaban egy teknőcot. Apa bárhogya is szerette volna, egy tapodtat sem mehetett tovább. Nem csűröm-csavarom tovább: a lényeg az, hogy a kis szárazföldi teknős még aznap beköltözött Borzontorz szobájába.

Az új lakó méretéből és páncélzatának mustrázatából ítélve lehetett vagy három éves, úgyhogy igen szép jövő állt még előtte: az elkövetkezendő száz esztendőben nem kizárt, hogy találkozik majd Borzontorz unokájával! Mint ahogy láttuk Borzontorz igencsak melegszívű állatbarát volt (mellesleg unokái előtt sem kívánt rossz színben feltűnni), így aztán nem

meglepetés számunkra, hogy barátságos otthont rendezett be a teknőcnek, aki puha tőzeg-ágyat, száraz avar-takarót, cserép ivó-edényt és jó meleget árasztó, sütkérező-lámpát kapott tőle.

Az állatbarátok között honos szokás szerint a teknőcöket gazdájukról illik elnevezni. Borzontorz ismert már Teknőc-Petit, Teknőc-Jóskát, Teknőc-Benedeket, de még Teknőc-Pannit is. Az ő teknőce azonban nem lehetett Teknőc-Borzontorz; „hogya is nézne az ki - gondolta - hiszen azon a kis kopasz fejen egy árva hajszál nem sok, annyi sincs”.

- Hogy nevezted el? - kérdezte Apa.

- Hát... Teknőc-Lackónak.

- Nagyon szép név! Aztán tudod-e, hogy miről híres a mi Teknőc-Lackónk?

- Arról, hogy nagyon szép, meg aranyos, meg olyan mókásan dökögve megy, mint valami felhúzó játék.

- Valóban ezekről is - helyeselt Apa -, de legfőképpen arról, hogy egy kicsit feledékeny.

Ez a dolog szöveget ütött Borzontorz fejébe, hamarosan meg is kérdezte Teknőc-Lackótól:

- Mondd csak, igaz ez?

- Nagyon is igaz - felelte a teknőc, de egyáltalán nem tűnt elkeseredettnek a hangja.

- És nem zavar ez téged?

- De még mennyire nem! Képzeld csak el, semmi rosszra nem emlékszem.

- És a jó dolgokra?

- Minden, ami van: jó.

- Ez nagyon érdekes, de mi van akkor, ha fáj a lábad?

- Nem emlékszem arra, hogy valaha is fájt volna a lábam, de ha mégis fájna, akkor azt hiszem, azt gondolnám: „milyen furcsa, hogy épp most fáj, mikor még sose fáj!”.

- És mi lenne, ha hosszú ideig fájna?

- Mivel hosszú időre nem tudok visszaemlékezni, így még ha hosszú ideig fájna is én csak arra emlékeznék, hogy épp akkor fáj, amikor fáj. Nem régebben, nem hosszabban: épp csak akkor.

„Nem is olyan rossz teknőcnek lenni!” - gondolta Borzontorz (az előző napi csintalankodás következtében még mindig sajtó térdét simogatva) és irigykedve figyelte, miként veti rá Teknőc-Lackó lelkesen magát az ennivalóra:

- Ja, de jó - lelkesedett a kis állat -, ilyen finomat még életemben nem ettem! - és már falta is a frissen reszelt, illatos, lédús almát.

„Pedig ilyet mindennap adok neki - füstölgött magában Borzontorz -, ezek szerint Teknőc-Lackó tényleg nem emlékszik semmire az elmúlt időből.”

Még egy kis ideig gyönyörködve nézte a kis teknőcöt, aki hangosan csámcsogva, olyan jó étvágyal falta elemőzsiáját, hogy bizony Borzontornak összefutott szájában a nyál. Álmélkodását Teknőc-Lackó szakította félbe:

- Na, én sétálok egyet - mondta - arra úgysem jártam soha életemben.

És a teknőc megindult ugyanazon a kis ösvényen, melyen csaknem minden nap végigdöcögött. Egyik ámulatból a másikba esve csodálta meg az izgalmas, szép, „új” vidéket. Hamarosan visszatért ugyanoda, ahonnan elindult.

- Szervusz, kisfiú, hát te ki vagy? - kérdezte Borzontorztól, aki erre nevetve mutatkozott be neki:

- Ha, ha, ha, ha, Bo-hor-zo-hon-to-horz.

- Nem tudom mit nevezsz ezen - felelte Teknőc-Lackó -, de tetszik, hogy nevezsz; szeretek mindennap új, érdekes, vidám emberekkel megismerkedni.

Amint látjátok: nagyszerű dolog teknőcnek lenni..., de embernek lenni mégis jobb: az ugyanis, aki igazándiból ember, nem felejt el barátait!

Borzontorz „rádiót” eszik ebédre

Borzontorz nagyon kíváncsi természetű emberke volt, szerette a titokzatos dolgokat és a bennük rejlő titkokat. Minden biztonnal ezért találta őt oly gyakran a padláson kutakodva a tavaszi Napocska. Az erejehagyott tél - eltűnt hőemberek emlékét hagyva maga mögött - lassan átballagott a Föld másik féltekére; ilyenkor az éledező Nap mindig hamar átforrósítja a poros gerendákkal, sejtelmes félhomállyal, megannyi varázslatos dologgal teljes padlásteret. Borzontorz ezen a rejtelmes helyen (ínycsiklandó szárazkolbászok, porlepte, molyrágta könyvek, rozsdás szerszámok, kopottas bőröndök között) bukkant rá egy kimustrált, öreg rádióra. Minthogy az egykor jobb napokat is megélt, avítt szerkezet Nagypapáé volt, így engedélyt is ő adott arra, hogy Borzontorz közelebről megvizsgálhassa azt.

Az öreg rádió csodaszép darab volt. Amint Borzontorz Nagypapa szőlőlugasában leporolta, teljes pompájában előtűnt szépen megmunkált fadoboza, a nagy, megsárgult műanyag csavarógombok és kapcsolók. Megszólalni azonban már nem szólalt meg, bölcsen méla csendbe burkolózott, pedig Borzontorz látta a rádió hátsó lyukacsos fedőlapján bekukucs-kálva, hogy izzanak a csövek. Hogy miért nem beszél? Erre Nagypapa csak ennyit mondott:

- Biztos elmondott már mindent, amit akart, megérdemli, hogy eztán csak hallgasson. Meg aztán - tette hozzá a bajsza alatt somolyogva - minél öregebb valaki, annál kevésbé hisz a szavaknak, s inkább a tetteket figyeli. Hadd beszéljenek a fiatalok!

És valóban: volt aki beszéljen az öreg rádió helyett. Az egész világ tele volt rádióval. A konyhában például egy kis pökhendi tranzisztoros értekezett túlon túl keresett modorban, valami ködös dologról, politikáról, vagy mi a csodáról. Nagymamának volt is egy pár zsörtölődő szava a rádióhoz: „innye már!”, „még ez a valami!”, „na ne beszélj már!”, „hmmmm”, meg még más effélék is, de a kis tranzisztoros csak mondta tovább a magáét. A nagyszobában egy másik robusztus masina működött, aki méltóságteljesen távol tartotta magát a haszontalan locska-fecske beszédétől: ő zenélt, még hozzá komolyzenét, olyan muzsikát játszott tehát, melyet teljesen komoly (éppencsak, hogy nem morcos) emberek, tisztességesen felöltözve szoktak csinálni és nem csak úgy hülyeségből, mint a másfajta zenéket a többiek. Ráadásul ezt a teljesen komoly zenét ez a rádió egyedül csinálta, holott a valóságban minden egyes hangszerhez legalább egy teljesen komoly emberre van szükség és még ennek tetejébe egy karmesterre is.

Ott volt aztán a hordozható, modern táskarádió, hosszú, kihúzható antennájával; meg a kis autórádió; no és persze Gyöngy és Borzontorz szobájában egy kis rádiósmagnó. Ezek az ördögös masinák vidáman muzsikálva kísérték el az egész családot kirándulásokra, megdöbbentő híreket közöltek a világról, kabarékat, mesejátékokat sugároztak, bemondták, ha rosszra fordult az időjárás, a pontos időt is meg lehetett tudni tőlük, és ha nagyon sokáig mondták a vízállásjelentést, nyugodtan, harag nélkül ki lehetett őket kapcsolni.

Kicsit önfejű, de sokszínű természetük káprázatos, megfejthetetlen titok maradt Borzontorz számára. Egyszer óvatosan be is kukucskaált a rádió fedelén lévő vászon mögé, de nem látott ott semmiféle nénit, bácsit (zenekart meg főképp nem), csak egy alig láthatóan rezgő, fekete korongot, a hangszórót.

„Sebaj, ha nagy leszek majd megfejtem a titkot” - gondolta aznap az oviban, ahol szintén szóltak a rádiók. (Rendszerint komolytalan zenét játszottak, az óvó nénik szerint „tánczenét”, ami persze egyre megy, hiszen így se, úgy se táncolt ott senki!)

Borzontorz csoportjában két Éva néni foglalatoskodott a gyerekekkel: a „nagy” és a „kis” Éva néni. Ez már önmagában is nagyon furcsa dolog volt, hiszen a két Éva néni szinte hajszálra egyforma nagy volt, csak az egyik egy picit öregebb. Borzontorz az emberi világ furcsaságaként fogadta el, hogy ott, az oviban, ebben az egy esetben a „nagy” azt jelenti „öreg”. (Bezzeg a rádiók világában mindenki biztos tudhatta, hogy ki a nagyrádió és ki a kisorádió... no, mindegy!)

Borzontorz épp az ebédre várt társaival, félíg-meddig már a délutáni szundikáláson merengve, mikor egy egészen váratlan dolog történt:

- Kérsz rádiót? - kérdezte a „nagy” Éva néni a terem másik végében már ebédelő gyerekektől.

- Igen! - mondta mindenki és már jóízűen majsolták is... azt a valamit...

„Ezek szerint ma rádiót eszünk ebédre” - futott át Borzontorz agyán ez a meglepő felismerés. Eddigi ismeretei alapján egyáltalán nem tekintette étvágygerjesztő dolognak az általa ismert egyetlen rádiót sem. Eszébe sem jutott volna megenni bármelyiket is; de hát hallott ő már olyat, hogy a franciák meg csigát esznek(!), és különben is, eddig mindig nagyon finomat és egészségeset kaptak az oviban ebédre. „Eztán sem lehet másképp” - vigasztalta magát, miután kicsit elbátortalanodott a vas csavarókra gondolva. Vagy talán félreértett volna valamit?

- Kérsz rádiót? - hallatszott egyre közelebről az Éva néni szájából.

„Nem, nem érthettem félre semmit!” - gondolta. Meg különben is nagyfiú volt már: tudta, hogy a dobostorta egyáltalán nem tud dobolni; Apa is, aki vegyész volt, már elmagyarázta neki, hogy ugyan valóban sok a lavór ott, ahol ő dolgozik, de az akkor sem „laboratórium”, hanem laboratórium; magabiztosan kacagta ki óvodástársát, aki „május elsejei felborulást” emlegetett (Borzontorz egészen biztosan tudta, hogy az nem „felborulás”, hanem „felfordulás”). Úgyhogy megnyugodott kétségei felől s már nagyon várta, hogy ehessen egy kis rádiót, ami biztos nagyon finom, olyan jóízűen csámcsog az egész társaság. Elképzelte, hogy ahogy köztudomásúan a sok megivott víz hatására béka nő az ember hasában, úgy az elfogyasztott rádió varázslatos tulajdonságai is az egyszerű óvodás sajátjaivá válnak. Elgondolta, milyen jó lesz belülről hallgatni a muzsikát, kabarét, mesejátékot, híreket, vetélkedőket, ha pedig elunja a vízállásjelentést, akkor csak gondol egyet és kikapcsolódik a „belső rádió”.

A nagy ábrándozásban észre sem vette, hogy közben „kis” Éva néni odaért az asztalukhoz. Az izgalom egy pillanat alatt a tetőfokára hágott. Az igazság pillanata elérkezett. Borzontorz kipirult arccal várta, hogy tányérjára kerüljön a rádió. Az igazság pillanatában aztán az óvónéni fehér főtt tésztát tett a tányérjába, éppen olyat, mint előző héten a mákos laskához. Borzontorz persze valami egészen másra számított (színes, cukor ízű mütyürök, medvecukor vezetékek stb.). Meglepetéséből még fel sem ocsúdott mikor mosolyogva megkérdezte tőle is Éva néni:

- Kérsz rá diót?

- Igen - motyogta, majd elgondolkodva nézte, hogy az óvónéni hogyan szórja tele a főtt tésztát sok-sok cukrozott, darált dióval.

Vigyázz tehát te is a szavakkal! Amíg nem ismered a dolgokat, nem tudhatod mit és mi mindent takar a nevük!

Borzontorz a Szerencse fia

Borzontorz persze egyáltalában nem a Szerencsének, hanem Anyának és Apának volt a fia. És ezt Borzontorz nagyon-nagyon jól tudta. Annál meglepőbb volt hát, mikor ezt - mármint hogy ő a „Szerencse fia” - épp Apa mondta neki.

- Miért mondod ezt? - kérdezte tőle az út szélén, a porban matató Borzontorz.

- Mert amit találtál, az egy szerencsepatkó, ráadásul éppen egy négylevelű lóhere tövében!

„Hát ez lenne az?” - meredt Borzontorz arra a görbe, rozsdás valamire, ami ott hevert a pici, zöld növényke mellett. Már hallott valamit korábban ezen csodatevő, szerencsehozó dolgok varázslatos erejéről...

A sors úgy hozta, hogy még aznap megtapasztalhatta e varázserőt. Anyával bevásároltak a városban. Borzontorz már kezdett nyügössé válni a sok mihaszna dolog láttán, mikor az ábécében megpillantott egy szép, mandulaszemű szőke néni, csinos ruhában, aki kedvesen rámosolygott.

- Szervusz, kisfiú, megkóstolod ezt a finomságot?

Borzontorz kérdően pislogott Anyára, aki egy biccentéssel megengedte, hogy belekóstoljon abba a nyalánkságba, mit a néni olyan kedvesen reklámozott. Amint szájában szertefutott az édes gyümölcsjoghurt (apró ananászdarabokkal) úgy érezte rámosolygott a Szerencse. (Azóta képzeletben úgy, hogy a Szerencse csinos ruhában jár, szőke és szép mandulaszeme van.) A mennyei eledelért kifizetett pénzerméknél az angol királynő koronagyémántja sem csillogott szebben... talán csak Borzontorz szeme.

Otthon első dolga volt, hogy nagy szerencsésének gyümölcsét learassa: rögtön nekiesett az ínycfalatnak. A pompás lakoma azonban hamarosan gátlástalan torkoskodássá fajult. Szép, új pólóját csúnyán leette, s a hascsikarás is erőt vett rajta. „Köszönöm én szépen az ilyen szerencsét! - méltatlankodott magában, s előbbi boldogsága egyszerre szertefoszlani látszott. - Úgy látszik balcsillagzat alatt születtem.”

Az ilyen helyzetet hívják slamasztikának. Azt, hogy ilyen csávába keveredett nem foghatta másra, csak „szegény Borzontorz mostoha sorsára”.

- Haj, haj - sóhajtotta keservesen, miközben a szép új póló forgolódott a mosógép forró vízzel teli gyomrában, az a sok finom gyümölcsjoghurt pedig az ő hasában. Pedig ő még éjszakára sem akarta levenni az új pólót... a gyümölcsjoghurtot meg már egyáltalán nem szerette annyira, de sajnós amit az ember egyszer megevett, azt már nem lehet visszacsinálni. (Vagy mégis?) No, mindegy! A lényeg az, hogy Borzontorz délután nem ment le a játszira, a ruhászekrény aljába rejtett bőr laszti hiába várta, hogy kis gazdája ismételten megpróbálja őt a hófehér fellegek közé rúgni. Szomorúan és a szerencséből kicsit kiábrándultan leült a tévé elé.

Szerencse a szerencsétlenségben, hogy aznap kedvérevaló mesét sugároztak. A történet egy derék kormoslegényről, azaz egy hetyke kéményseprőről szólt, akinek ükapja még a királyi Magyarország kéményeit söpörte végestelen végig, kóborolva, vándorolva hegyen, völgyön át.

Borzontorz nagyon élvezte a mesét, egészen megfeledkezett háborgó gyomráról is, ami nem csoda, hisz a történet nagyon vidám és tanulságos volt. A kis kormoslegényt - a kéményseprők pártfogó szentjének neve után - Flóriánnak hívták. A vidám fickó úgy gondolta, hogy minden tavasszal virágfüzérbe öltözve gond- és szomorúságűző táncával kitakarítja a bánatot is a házakból, nemcsak a kormot a kéményekből. Nagyon jól csinálta, a fájós hasú Borzontorz is

felkacagott a seprűvel, lapáttal vígadó Flórián láttán. Annyira belefeledkezett a mesébe, hogy majdnem elfelejtette megragadni a gombját, pedig tudta, hogy kéményseprőt látva ez a mozdulat szerencsét hoz. De amint mondtam Borzontorz csak „majdnem” felejtette el megragadni a gombját, ez pedig a valóságban azt jelenti, hogy igenis megragadta a gombját miközben elmormolta a varázsigét:

- Kéményseprőt látok, szerencsét találok! „Irgum-burgum” - tette hozzá gondolatban - már csak az hiányzik a teljes szerencsééhez, hogy egy lovat lássak! (Borzontorz nem hitt abban, hogy a vakablak, a repülő madár, az öregasszony, vagy a szemüveges kiválthatta volna a lovat a szerencsehozásban.) „Sebaj, addig el nem engedem a gombot, míg meg nem látok egy fehér lovat.” - okoskodott aztán és már azon törte buksi fejét, hogy miként fogja átvészelni az egész éjszakát kezében a gombbal, mikor még meg sem vacsorázott, meg sem mosdott, át sem öltözött pizsamába! (Annak nem sok esélyt adott, hogy még lefekvés előtt egy ló beállítson a lakásba.) Megvárta, hogy a tévémaci ágyba bújjon, majd átsomfordált saját szobájába. A hosszú és unalmas műsor, a „papák meséje”, amit ők híradónak hívnak, már egyáltalán nem érdekelte.

- A Szerencse legyen veled! - szólította meg már a gyerekszobában Flórián, aki szintén átsomfordált (a tévékészülékből) Borzontorz szobájába. - Egyébként nyugodtan elengedheted a gombot, annak semmi köze a szerencsééhez, az pusztán üres babona.

Borzontorz megkönnyebbülten engedte el már-már elgémberedett ujjával a gombot, végül is Flórián az igazi szakember, neki lehet hinni.

- Mondd, Flórián, te tudsz nekem felelni arra, hogy mi is az a szerencse, amit te hozol?

- Hááát... tudod, a kéményseprő számtalan padláson (paloták, kunyhók padlásán) megfordul életében, s csak ő tudja igazán mi van a kéményben - felelte talányosan -, ráadásul a Mikulás is a kéményen keresztül jön a lakásba.

- Ezt nem értem.

- Na, jó - fejezte be Flórián az amolyan hímez-hámoz, ötöl-hatol, csűr-csavar, kótya-vetye, haszontalan köntörfalazást - nem beszélek, megmutatom inkább!

Abban a pillanatban az utcán teremtek. Borzontorz nem csodálkozott különösebben; a kéményseprő varázserejének tulajdonította a dolgot.

- Na, ezzel megvolnánk - nyugtázta Flórián az új helyzetet. - Figyeld csak azt az embert!

- Miért?

- Mert amit kívülről láatsz, azt jobban megérted.

A kiszemelt bácsi rosszkedvűen motyorászott: „nincs egy veszekedett fityingem se...”, „mennydörgős mennykő!” és még más, hasonló dolgokat mondott, majd megállt egy sorsjegyárus előtt.

- Most mit csinál? - kérdezte suttogva Borzontorz.

- Kacérkodik a gondolattal...

- De hát nincs egy veszekedett fityingje sem!

- Balsors és Szerencse szomszédok; és különben sem kell mindent szó szerint venni abból, amit a felnőttek mondanak - felelte Flórián, a bácsi pediglen vett egy sorsjegyet.

És lássatok csodát: a bácsinak szerencséje volt, nyert egy nagycsomó pénzt...

- Ez aztán a szerencsés flótás - jegyezte meg Borzontorz, mire Flórián csak ennyit mondott:

- Akinek kis szerencséje van: nagy szerencséje van.

No, elég az hozzá, hogy emberünk nem ádigált tovább a szerencseárus előtt, hanem tüstént boldog indián-szögdelésbe kezdett, fittyet sem hányva a báméskodókra.

Sajnamód azonban egy pár szökkenés után csúnyán kificamodott a bokája.

- Jaj, szegény! - sopánkodott Borzontorz.

- A szerencse különös üveg: épp akkor szokott eltörni, amikor a legjobban ragyog - tette hozzá Flórián.

A szerencsétlenül járt ember pedig immár hánytorgó lélekkel morfondírozhatott azon, hogy a sors milyen hamar elvette tőle, amit az imént kapott. Az összes nyereségét elvitte az orvosi kezelés költsége, ráadásul még a bokája is fáj.

A kórházban azonban csoda dolog történt: az egyik ápolónő olyan, de olyan szépen mosolygott rá, hogy egyszeriben feledte minden bűjút-baját.

- És máig is élnek, ha meg nem haltak? - kérdezte Borzontorz a kéményseprőtől, mint aki már mindent nagyon ért.

- Látom, kezded érteni a szerencse lényegét.

- Jó, jó, de azt még mindig nem tudom pontosan: mi is a szerencse tulajdonképpen....

Azonban Flórián válaszát már nem hallhatta, mert felébredt. Anya ébresztette:

- Szegény kis Pocok, hát elaludtál a tévé előtt?

„Milyen kár, hogy fölébresztettek, most nem tudom, hogy Flórián miként vélekedett a szerencséről!” - gondolta kicsit bosszúsan. Nem tudta, hogy kérdésére a válasz nem az álomban, hanem a valóságban rejlik. Minderre csak másnap derült fény, amikor Nagyapa lottószelvényekkel kezében várta a sorsolást:

- Jaj, most már meg hogyan hozom el a százmillió forintos nyereségemet mindjárt!? Nincs egy tisztességes bőröndöm, pedig rögvest nyerni fogok! - ilyenféle tréfás bosszankodásra Nagyapán kívül nem képes senki.

A sok százmillió nyereség azonban valahogy mégis elmaradt aznap.

- De megkönnyebbültem - mosolygott Nagyapa - nincs gond a bőrönddel!

Tanuld meg te is: akkor vagy igazán szerencsés, ha azt tartod szerencsédnek, ami van, mert élni jó; ha ezt nem tudod, bármi történjék is veled, szerencsétlen vagy!

Borzontorz csodatévő tarisznyája

Borzontorz szinte minden reggel óvodába menet találkozott a kukás autóval. Ilyenkor Anya minden furfangjára, csalafintaságára szükség volt ahhoz, hogy ne kelljen végignézni minden egyes kuka kiürítését.

- Óóóó, Anyaaa, csak még ezt az egyet hadd nézzem meg!

- Hiszen már ezerszer láttad! - értetlenkedett Anya, majd csaknem mindig engedett a kérésnek: - Na, jó, még ezt az egyet, de aztán tényleg menjünk, különben soha nem érünk be az oviba.

Afelől Borzontorznak semmi kétsége nem volt, hogy odaérnek időben, hiszen amióta világ a Világ, ők még mindig odaértek, úgyszólván teljes lelki nyugalommal, lenyűgözve csodálta, hogy miként nyeli el a kukás autó feneketlen gyomra azt a rengeteg szemetet.

Azzal a kellemes érzéssel tért be minden alkalommal az oviba, hogy a Világ folyton folyvást megtisztul, s hogy jó ebben a tiszta Világban lenni. Ilyen hangulatban öltözött át benti ruhájába az oviban, s tette el kinti gúnyját az ő jelével ellátott szekrénybe, s végül búcsúzott el Anyától. Az ő szekrényen díszelgő jele a piros, fehér, zöld, háromsávú zászló volt. Jóllehet kaphatott volna kedvérevalóbb jelet is (titkon mindig a piros kalapos, fehér pöttyös gombát szerette volna) mindazonáltal elégedett is volt (a gereblye és különösen a zöld vödör jelűekhez képest).

Az öltözőből a terembe menet Borzontorz mindig belenézett a pici mosdók feletti tükörbe, melyekre mindenféle mókás dolgokat ragasztottak a leleményes óvónénik, s így a bámészkodó hol bohócnak, hol indiánnak, hol pedig varázslónak láthatta magát (persze csak, ha óvodás volt az a bámészkodó, a felnőttek ugyanis csupán a térdük tükörképén láthatták viszont a felragasztott álszakállt, a tolldísz, vagy éppenséggel a krumpliorrot). Ha Borzontorz különösen jókedvében volt, az utolsó tükörben megnézte magát felborzolt hajjal is: így lett belőle olyan kisfiú, mint óvodástársa, a túskehajú Cukor Feri.

Ugyanezen kuncogva lépett be aznap is a terembe. A többiek már javában játszottak. Cukor Feri és Benedek egy négy székű összeállított autót szerelt. Már nem volt szükség Borzontorz segítségére; a két kiváló szakember hamar megjavította a hibát. „Bezzeg ők soha nem tévednek, gyorsan és pontosan dolgoznak - gondolta Borzontorz - Apa autóját viszont nem mindig tudják így megjavítani a szerelők.” A terem másik végében az orvosok is nagyszerűen kitétek magukért, se óvodástárs, se játék mackó még betegen ki nem került kezeik közül. Nagy Éva óvónéni sem lett volna olyan sokáig beteg a múltkor, ha hozzájuk fordul, s megfogadja tanácsait... De valahogy olyan furcsák ezek a felnőttek néha!...

Történetünk vidám napjának reggelén Borzontorz végül a terem végében lévő kis emelvény alatt kötött ki, ahol fiúk, lányok együtt ténykedtek a mini konyha mini edényei között. Sűrögtek-forogtak, csak úgy égett a kezük alatt a munka, míg végül a játszásból-sült, ici-pici pogácsát jóízűen el nem fogyasztották. A pompásan sikerült csemege természetesen aznap sem égett oda és hát azon frissebben meg sem savanyodhatott, mint némely felnőtt cukrászdában a madártej.

Végezván a süteményezéssel Borzontorz úgy döntött, felmegy a konyhasarok fölötti kis emelvényre: a galériára. Éva figyelmeztette, hogy már öten vannak odafönn, így meg kell várni, hogy lejjön valaki. Borzontorz tudta jól: ez szabály, s azt épeszű ember (hacsak nem felnőtt az illető) meg nem szegi. Amíg a lépcső tövében várakozott, a nagyban fodrászkodó lányok közül Csilla odahívta:

- Gyere, Borzontorz, megcsináljuk a hajadat, úgy látom nagyon furcsán áll!

- Áááá, hagyd csak - legyintett Borzontorz - tegnap a fodrásznál az az erőszakos néni kockát csinált a fejből, hiába tiltakoztam a szűrős kefe, meg a forró szárító ellen, ráadásul bele is nyírt a hajamba egy helyen. Úgyhogy most várhatok, míg kinő megint.

Mire ezt elmondta, már jött is Pisti a lépcsőn, így Borzontorz felmehetett a galériára. Odafönt aztán elheveredett az ágyon és társaival mindenféle mókás magnófelvételeket készített saját és a többiek hangjáról. „Milyen érdekes - gondolta - a felnőttek annyi mindent tudnak (még azt is, hogy hogyan működik ez a magnó), s mégis mennyi olyan butaságot csinálnak, amit mi óvodások sosem tennénk meg.”

- Szerinted miért cigiznek a felnőttek? - kérdezte Petitől.

- Na, látod, ezt én sem tudom! - felelte Peti, aki pedig köztudomásúan okos fiú volt. - nem értem, hogy hogy lehet azt a bűdös, egészségtelen füstöt beszívni?!

- Az semmi, én egy olyat is láttam, aki a másikat az utcán megpofozta, mire amaz belerúgott, végül mindketten a kuka mellett, a fűben hemperegtek.

- És vannak még részegek is - jutott eszébe Péternek.

- Mindez érthetetlen - zárta le a beszélgetést Borzontorz, mivel eljött a tízórai ideje.

A gyerekek körbeülték a kis asztalokat és rendben várták a teát, a péksüteményt és az almát. Miközben Borzontorz a pirosan mosolygó gyümölcsöt tartotta kezében, eszébe jutott egy bácsi, akit előző nap látott a városban. Megdöbbenő látvány volt: szurtosan ült egy ház tővében, nagyon csúnyán nézett ki, de nagyon szépen hegedült, előtte a nyitott hegedűtokban pár darab pénzérme szomorkodott. „Ő miért nem kap tízórait? - tűnődött. - Biztos valami felnőtt vette el tőle, aki nem járt oviba és nem tudta, hogy mást nem szabad bántani, hogy mindenkinek meg kell adni a magáét és hogy becsületesen kell élni.”

Tízórai után Borzontorz küldött egy-két levelet a szomszéd csoportba, barátainak. A levél bal sarkába rajzolta saját, a jobb sarokba pedig a címzett jelét. A papírlap közepén helyezkedett el az üzenet: egy szép rajz. A két termet elválasztó ajtó alatt átcsúsztatott levelek általában házikókat, Napocskát, virágoskertet, önarcképet, mesejeleneteket, állatokat, palotákat, repülőket, szirénázó rendőrautókat ábrázoltak. Semmi bántó, sértő üzenet nem volt bennük. Borzontorz tudta, hogy a felnőttek szinte soha nem leveleznek rajzokkal, ők írnak. És néha nagyon idegesek tudnak lenni attól, amit olvasnak.

Az óvónénik megvárták a levelezés végét, majd irányításukkal megkezdődtek a foglalkozások. Néha báboztak, rajzoltak, vetítettek, vagy mesefoglalkozást tartottak, ezúttal azonban kézműves foglalkozásra került a sor. A gyerekek választhattak, hogy korongozni, agyagozni, vagy szőni szeretnének. Borzontorz aznap a szövést választotta.

A kis terem ablakát, ahol a szövőszékek voltak, mindig az évszaknak megfelelő gyermekrajzok díszítették. Nemrégiben hópolyhek, akkor éppen még farsangi álarcok, nemsokára pedig húsvéti tojások, nyuszikák és csicsergő madarak. Nos, Borzontorz itt ült neki a nagy munkának, s határozta el, hogy készít magának egy tarisznyát. Ez a tarisznya azonban nem akármilyen, hanem csodatévő tarisznya volt. Varázslatosságát mi sem bizonyítja jobban, mintsem az, hogy Borzontorz még el sem kezdte csattogtatni a szövőmasinát, a tarisznya máris elkészült; elég volt rágondolnia. (Azért ténylegesen is elkezdte a szövést, de csak azért, hogy a munka elkészültével mások is megláthassák a csodatévő tarisznya élethű mását: a csodaszép tarisznyát.)

A gondolatban kész tarisznya oly annyira elkészült már az első pillanatban, hogy egyszeriben elkezdte hordani is. Ott fityegett a vállán az oviban, az utcán, otthon, de még az uszoda vizében is. A láthatatlan tarisznyák nagy előnye - többek között -, hogy soha nem áznak át, passzolnak minden ruhához. Aprócska, de nyilvánvaló hátránya viszont egy ilyen csodatarisznyának, hogy nem lehet belepakolni hamubansült pogácsát, sőt, semmilyen egyéb valószínűségi dolgot sem. Ez a „hátrány” viszont annyiban mégiscsak előny, hogy ennek segítségével könnyedén meg lehet különböztetni az igazi csodatévő tarisznyákat a hamisítványoktól. A felnőttek bizony gyakran összekeverik ezeket a dolgokat. Csodatévő tarisznyának vélnék mindenféle ilyen-olyan, szedett-vedett szütyőket, erszényeket, pénztárcákat; pedig azt minden gyermek tudja, hogy láthatatlan tarisznyába pénzt nem lehet rejteni, egy látható pénztárcába pedig lehetetlen bölcsességet tartani.

Borzontorz azonban nem kevert össze semmit, gondosan elkezdte telepakolni a tarisznyát azért, hogy ha majd elbizonytalanodik az élet dolgaiban, elég legyen csak kinyitni azt és megvárni, hogy a tarisznya megsúgja neki a jótanácsot. Még aznap elhelyezett a tarisznyában pár nagyon fontos dolgot. Elsőként egy „nem-csalunk-a-játékban” golyót. Bár az más számára láthatatlan volt, Borzontorz mégis ezer színben pompázó, csodaszép üveggolyónak látta, szebben csillogott, mint bármelyik másik golyó az oviban: e nélkül a golyó nélkül semmit nem ért a többi. A „nem-bántjuk-a-másikat” kendő láthatatlan selyem viszont hófehérnek és csillogónak tűnt Borzontorz számára, aki látott már veszekedést, verekedést, sőt a tévében háborút is, ahol egymásra lönek az emberek, pedig tudván-tudják, hogy az fáj és ráadásul még csak bocsánatot sem kérnek egymástól. Ezért aztán óvatosan összehajtogatva tette a tarisznya mélyére e nagy becsben tartandó kendőt. A „rend” leginkább egy keményen pattogó, világoskék gumilabdára hasonlított. Miután ez is bekerült a tarisznyába, Borzontorz biztos lehetett benne, hogy mindig mindent oda fog visszatenni, ahonnan elvette, hogy nem égeti oda a süteményt és hogy nem megy fel a galériára, ha már ott sokan vannak. Egy pehelykönnyű, kézreálló ecset, a „fess-rajzolj-minden-nap” bár szintén láthatatlan volt, de Borzontorz látni vélte, hogy a szivárvány minden színét festi ez a kis ecset, mégpedig anélkül, hogy bármibe bele kellene mártani. Természetesen ennek a csodaszerszámnak is a tarisznyában volt a helye azzal a barna, cserzett bőr fedelű könyvecskével együtt, mely láthatatlan könyv címe: „Gondolkodj!”, alcíme: „tanulj!” volt, s mely könyvet Borzontorz minden nap egy új oldalon szándékozott felütni. Aznap már csak egy dolog került a csodatévő tarisznyába: egy láthatatlan, ugyanakkor színpompás bűgőcsiga, a széleseben pörgő-forgó „táncolj-énekelj-játssz!”.

Az egyik érdekesség, hogy az ilyen teherrel teletömött tarisznya nem húzza az ember vállát, sőt épp ellenkezőleg: szinte szárnyalni lehet vele. A másik érdekesség, hogy furcsa módon minél több mindent szuszakolnak belé, annál több hely marad benne az új, láthatatlanul csillogó erényeknek.

Ezt aznap Borzontorz már az ebéd előtti tornázás-bukfencezés alatt érezte, s még a szokottnál is vidámabban lélegezte be a szabadban azt a levegőt, ami ahhoz kell, hogy jóleszen az ebéd és az azutáni szunyókálás.

„Mire felnövünk - gondolta Borzontorz már a kiságyban, miután az óvónéni befejezte a felolvasást a mesemondószékből - a Világ összes bűja-baja megoldódik, csak egy picit kell még várni” - és ezzel édesded álomba szenderedett.

Mikor hosszú álmából felébredt, nem felejtette el felvenni kinti gúnyjához a csodatévő tarisznyát, ott fityegett a vállán mikor már nagyon messzire járt az ovitól, akkor is.

Még egy fontos tanács nektek, csodatévő tarisznya viselőknél: fontos, hogy mit beszélsz, meg hogy mit hiszel, de igazán az a fontos, amit teszel.

Borzontorz a bicikli nyergében

Borzontorz éles szemmel megfigyelte, hogy az évek előrehaladtával az emberek folyton-folyvást nőnek; ugyanakkor azt is észrevette, hogy az egyre nagyobb és nagyobb emberek járgányainak egyre kevesebb és kevesebb kereke van. Ő maga például éppencsak hogy megtanult valahogy totyogni máris a 4-kerekű, nyerítő műanyag paripa nyergében termett; nem sokkal később folyamatosan átnyergelt a 3-kerekű triciklire; történetünk idején pedig már sóvárogva figyelte a család legújabb tagját, a kis 2-kerekűt. A nála pár évvel idősebb Gyöngy nővérének már sikerült megzaboláznia a csodálatos, csillogó-villogó szerkezetet. Ebben az egészben nemcsak a tűzpiros, illetve vakítóan csillogó, fémszínű alkatrészek jelentették a „csodát”, hanem az is, hogy Gyöngy nem vágódott a biciklivel akkorát, hogy csak úgy porozzon. Pedig a biciklit egyáltalán nem támasztotta menet közben semmi oldalról.

- Azt nem értem, hogy menet közben a bicikli emberrel a nyergében hogyhogy nem borul el, ha egyhelyben állva (még hozzá úgy, hogy ember sincs rajta), eldől, kivéve, ha megtámasztják!? - vetette fel kérdően Borzontorz nővérének. - Te hogy csinálod? - tette még hozzá.

- Ügyesen - felelte Gyöngy, de szemlátomást ő sem értette teljesen a dolgot.

„Végül is, lehet, hogy a biciklizés tudománya egyszerűen a korról jár” - okoskodott magában Borzontorz, merthogy azt is megfigyelte, hogy a város telis-tele van bicikliző felnőttekkel és a biciklizésen - rajta kívül - szinte senki nem csodálkozik.

Azt egy kicsit hiányolta, hogy 1-kerekűn nem lát senkit sem közlekedni, pedig ez teljesen logikus lenne a 2-kerekű után. És azt is tudta, hogy 1-kerekű is létezik, s hogy azt meglovagolni sem lehetetlen. Nem is egy 1-kerekűn parádézó embert látott egyszer a tévében egy cirkuszi produkció közvetítésekor. Na most, azok vagy „nagyon felnőttek” voltak már, vagy valami egészen másban sántikáltak....

- Apa, te tudnál 1-kerekűn bicajozni? - kérdezte meg egyszer óvatosan Borzontorz.

- Még sohasem próbáltam - felelte Apa.

„Akkor jó” - nyugtázta magában Borzontorz és az járt a fejében, hogy Apa egészen biztosan tudna 1-kerekűzni, ha megpróbálná, mert ha valaki „nagyon felnőtt”, akkor Apa az aztán teljesen az. Még az is megfordult a fejében, hogy titkon néha az ő szülei is 1-kerekűznek (szétszedve a nagy kerékpárt két egyenlő részre).

Aznap, az év első, igazi meleg nyári napján (tehát a nagy kalandokra éppen a legalkalmasabb időben) Borzontorz az udvaron ücsörögve mélézött: miközben hasát sütötte a napon, elgondolkodva nézte a ház előtt elsuhanó autókat, buszokat, egyéb csodákat. Egyiknek nagyon sok kereke volt, a másiknak meg éppencsak hogy. Ezeket a kerekeket azonban Borzontorz nem számolta meg, úgy gondolta azoknak semmi közük nem lehet a járművezetők életkorához, miután ezek a gépek - ellentétben a lovacskával, a triciklivel, a biciklivel és az 1-kerekűvel - „maguktól” mennek és nem ember hajtja őket.

„De jó lenne száguldani a napmelegtől átforrósodott aszfalton, szelni a jó meleg nyári levegőt!” - gondolta éppen, mikor Apa - különös mosollyal ajkán - megkérdezte tőle, hogy:

- Borzontorz, nincs kedved megtanulni biciklizni a kis kétkerekűn?

Pont Borzontorznak ne lett volna kedve? Természetesen pillanatokon belül kezdetét vette a nagy kaland: Apa nagyszerű eseményhez illően, méltóságteljesen tolt ki a kerékpárt a garázs-ból (a hátsó sárhányó és a nyereg közé szerkesztett seprűnyéllel), Borzontorz pediglen - aki hirtelen úgy érezte elérkezett a férfikor kapujához - komolyan baktatott utánuk.

- Most hová megyünk? - kérdezte izgatottan.

- Keresünk valami alkalmas helyet.

Apa válasza ünnepélyesnek, ugyanakkor titokzatosnak is tűnt. „Vajon milyen és mire alkalmas az a hely?”

Az „alkalmas hely” egy hosszú, széles és sima ösvény volt az erdő szélén, a játszótér tőszomszédságában, nem messze Borzontorzék lakásától. Egy árva lélek sem járt arra. Körben hatalmas tölgyfák zöld lombjai bólogattak bölcsen, nyári szellő szaladgált ágaik között, mintha puszogott volna valamit a fáknak. Ezekben a fáknak lehetett bízni, még soha nem nevettek ki senkit, rossz hírért sem keltették senkinek, pedig ki tudja mennyi elhasalásnak voltak tanúi! Nem hiába hívták őket az Erdő Fáinak, nem pedig hajítófát sem érő fa-batkáknak vagy sinkó-fáknak.

Szóval a hely alkalmas volt... no, nem mintha szégyen lenne az esés egy kezdő kerékpárosnak, de azért jobb, ha nem látja senki, akire nem tartozik.

- Nos, Borzontorz - jelezte Apa, hogy elérkezett a pillanat -, pattanj gyorsan a nyeregbe!

Borzontorz szíve nagyot dobbant, s tán még meg is gondolta volna magát, ha nem nyugtatta volna meg rögtön a tudat, hogy vele van a világ nyilvánvalóan egyik legerősebb embere: Apa. „És különben is - öntött erőt magába Borzontorz - nem vagyok én kis pisis, akinek állandó társa Kakszi-Makszi, Pisó-Misó és a többiek!” Óvatosan felkászálódott hát a kis kétkerekűre, ami persze nem is volt olyan kicsi, s melynek nyergében ülve azon nyomban csúnyán el is vágódott volna, ha egy erős kéz a seprűnyél végén szakavatott mozdulatokkal egyensúlyban nem tartja őt és a kerékpárt.

„Ez egyszerűen képtelenség - gondolta Borzontorz, miközben kétségbeesetten kapálózott -, nem igaz, hogy ezen meg lehet maradni!” És valóban: ha hirtelen jobbra dült, akkor balra rántotta a kormányt, mire hirtelen balra dült, akkor meg hirtelen jobbra rántotta a kormányt és így tovább...., tán még most is rángatná a kormányt, ha Apa meg nem szólal:

- Csigavér, Borzontorz! Csak semmi kapkodás. Majd én megtartalak; tedd szépen a lábad a pedálra és lassan, óvatosan indulj előre.

És a kerékpár elindult. Lassan, kicsit zötyögve, de pontosan arra, amerre Borzontorz a kormányt fordította.

- Apa, fogod a rudat? - kérdezte félve, mert egyelőre ahhoz nem volt mersze, hogy hátra is forduljon.

- Hát persze - jött a megnyugtató válasz, mire Borzontorzot különös nyugalom szállta meg. „Tulajdonképpen én már biciklizek, még ha Apa egyelőre fogja a rudat, akkor is” - gondolta és még mindig kicsit félve felnézett a kormány mögül. Csodálatos érzés volt onnan fentről szétnézni! Magasnak, kicsit felnőttek érezte magát. „Na, majd ilyen lesz, mikor felnövök” - futott át kobakján a gondolat, furcsán kicsinek, távolinak érezte a kerekek mellett elszaladó kisebb bokrokat, fűcsomókat. Onnan főnről nem is biztos, hogy észrevette volna a bennük lakó tücsköket, szöcskéket, kabócákat, a katicákról nem is beszélve.

- Borzontorz! Nem kell folyamatosan tekerni, ez már nem a kis háromkerekű, ez gurul magától is - lihegte Apa. - Ha így száguldozol... hhh... hhh... hhh... nem bírlak követni!

„Szóval már száguldok!” - nyugtázta magában és Apa tanácsát megfogadva abbahagyta a pedálozást....

Hirtelen csend lett. A kerékpár nesztelen suhanással gurult; a kisebb-nagyobb bukkanókon lágyan ringatva lendítette át utasát. „Ez csodálatos!” - ujjongott magában Borzontorz és egyszeriben úgy érezte, hogy már nem is gurul, hanem repül. Olyannak érezte az utazást, mint amilyennek képzelte a pongyolapitypang szárnyas magvacskáinak repülését. Egyszeriben észrevette, hogy nem sokkal előtte lassan lebegve éppen ilyen gyermekláncfű magok száll-dogálnak. Borzontorz e piheszárnyon repülő magvacskák nyomába eredt, villámgyorsan, akár a képzelet. Csak párszor kellett megtekernie a pedálokat, s máris hangtalanul suhanva szállt. Egy nagyobb buckán megugorva el is emelkedett a földtől, már nem volt gond az egyensúlyozással, lazán, könnyedén siklott a levegőben, nyílegyenesen a repkedő pihék után.

„Most legalább megtudom, hogy hová repülnek” - gondolta a repüléshez már teljesen hozzászokott Borzontorz, aki (repülve-repületlen) mindenképpen nagyon kíváncsi emberke volt.

Addig nem is gondolta, hogy ilyen gyorsan repülnek ezek a kis pihék, csak azt tudta, hogy ábrándos lelkű emberek kívánság üzeneteit viszik. Elég ráfűjni egy ilyen kis bolyhos virágra, s az elgondolt üzenet máris szárnyra kel. Ráadásul ezek a kis pelyhek szerteszálltak, ami persze magától értetődő, hiszen senki sem kívánja, vagy üzeni ugyanazt és főleg nem ugyanoda. Volt hát bajban Borzontorz, csak úgy kapkodta a fejét a szerteiramló vágyak után. Az egyik pihe rózsaszín árnyalatokban tündökölt, valószínűleg egy szerelmes ifjú küldte szíve hölgyének; a másik pihe pepita volt, versenyautót kérhetett segédletével egy kisfiú neve napjára ajándékba... de volt ott tűzpiros, citromsárga, királykék, bíbor pihe is. Borzontorz ügyes mozdulatokkal kerülgette repülő biciklijének nyergében a fák lombját és hol egyik pihe nyomába eredt, hol a másikat vette üldözőbe.

A vágyakat azonban nehéz utolérni, főleg egy olyan kezdő biciklista számára, mint amilyen Borzontorz. El is fáradt hamar.

„Épp ideje lenne lelassítani, majd megállni” - gondolta és hirtelen eszébe jutott Apa, aki a nagy száguldozás közepette talán már el is engedte a seprűnyél végét.

- Apa, hogy lehet lassítani?... Apa, hallod, amit mondok? - kérdezte és valami megérzés azt súgta neki, hogy ilyenkor visszafelé kell tekerni a pedált. Hamar lelassított: hirtelen, szinte észre sem vette, olyan hamar termett a földön, zötykölődve, gurulva a kerékpár nyergében.

- Apa, itt vagy egyáltalán?....

Mivel válasz nem érkezett hátranézett. Apa ott mosolygott nagyon messze, az erdei ösvény másik végén. Biztatóan integetett. Egyéb se kellett Borzontornak: nyomban akkorát esett, hogy még az erdei ösvény földjében szorgoskodó giliszták is megemlegették „azt a csirkefogó Borzontorzot, aki elővigyázatlanul, ész nélkül akkorát esik, hogy szegény gilisztákra a szívbajt hozza!”.

Borzontornak kutya baja sem esett, az ijedtségen és azon kívül, hogy az állat a kormányba beütötte.

- Katona dolog! - vigasztalta Apa, miközben a kerékpár első kerekét térdei közé szorítva gyakorlott mozdulatokkal kiegyenesítette a kormányt, s azt (mielőtt a saját állát simogató Borzontorz elkámpicsorodhatott volna) fia kezébe nyomta, majd közel hajolt hozzá és saját állára mutatva csak ennyit mondott:

- Ide süss!

Apa állán egy apró, de még jól kivehető heg látszott, egy réges-régi kerékpár elgörbült kormányának nyoma.

Borzontorz bátran és büszkén ült fel ismét a kerékpár nyergébe.

Ha majd nagy leszel, s már minden kerék elfogyott alattad, így saját lábadon kell megállnod (rá se ránts a hegekre) fogd meg te is a seprűnyelet!

Borzontorz az igazság bajnoka

Borzontorz úgy gondolta, hogy az általa, addigi élete során megismert világban rend van. Ha itt-ott véletlenül mégsem, akkor az majd az ő dolga lesz, hogy ott is rendet teremtsen, ahol addig nem volt. Ezért aztán levitte a szemetet, elrakta a játékait, néha segített Anyának mosogatni, vagy Apának a barkácsolásban. Igenám, de amint egyre jobban megismerte a világot, úgy egyre több rendetlenséget vett észre, így kénytelen volt egyre több rendrakást a felnőttkorra hagyni. A tévéből és persze a szüleitől egyre több háborúról, természeti katasztrófáról, éhezésről, meg betegségről értesült és ezek kapcsán az is megfordult a fejében, hogy ezeket még talán felnőtt fejjel sem biztos, hogy meg tudja majd oldani. „Ez pedig nem igazság” - gondolta és elhatározta, hogy ezeken túl majd jobban odafigyel a dolgok igazságos, illetve igazságtalan mivoltára.

Történetünk kezdetének napja derűs, nyári reggelre virradt. Borzontorz már a játszótér biciklitárolójánál figyelmes lett valami különösre. Miközben nagyon büszkén letámasztotta csodaszép kis kétkerekűjét, rögtön észrevett egy a csodaszép kétkerekűnél is szebb kétkerekűt sebességváltókkal, különféle műszerekkel szép szarvkormányán és színes feliratokkal a vázon. A különös nem is igazán a gyönyörű szerkezet volt, hanem - ahogy a felnőttek mondani szokták - a Kisördög, aki megszólalt benne:

- Nem igazság, hogy ez a kerékpár szebb, mint a tiéd!

- De, talán igazságos - válaszolt Borzontorz a Kisördögnek -, lehet, hogy akié, az szorgalmasabb, ügyesebb mint én, ezért jól megérdemelte azt szüleitől.

- Hát, nem tudom!...- jegyezte meg nyugtalanítóan a Kisördög.

Pár perc múlva azonban Borzontorz már tudta, hogy nem neki, hanem a Kisördögnek van igaza: meglátta a büszke tulajdonost, azt a pasla, kotnyeles, hányaveti martalócot, aki az előző nap egy nála gyengébb kisfiút minden ok nélkül megpofozott, egy kislányt pedig alattomban elgáncsolt. „Legalább erősebbekkel pofozkodott volna - gondolta -, bár az sem szép dolog (és általában nem is szokott sikerülni), de azért mégiscsak szebb, mint gyengéket és védteleneket ütlegelni!”

Már éppen megbánta, hogy biciklivel ment a játszótérre (mert ahogy addig, úgy éppen akkor is megtehetette volna, hogy gyalogszerrel megy le), amikor hirtelen eleredt az eső. Hatalmas zuháré volt, csak úgy bugyborékol az aszfalton a hatalmas szemű, langyos eső, ráadásul zengett is az ég és csapkodtak a villámok. No hiszen, volt nagy iszkiri hazafelé: lóttek a délutáni játéknak. „Ez sem igazság! - zsörtölődött magában útközben - Afrikában például mindig jó meleg van, ott bezzeg állandóan tud sütni a Nap, itt meg minden évben van legalább egyszer tél és még akkor ráadásul nyáron is képes esni az eső!”

- És akkor azt képzeld el - adta alá a lovat a Kisördög -, hogy a sarkvidéken meg állandóan rettenetesen zimankós tél van, mindennek tetejébe egy fél évig éjszaka!

- Ez aztán a szörnyűséges igazságtalanság, különösen a trópusi őserdőkhöz képest! - hagyta helyben a dolgot Borzontorz.

Erre már Anya sem tudott mást mondani, csak azt, hogy „hát bizony így van ez”, de igazán-diből azzal volt elfoglalva, hogy az „ázott ürge” Borzontorzról levegye a csuromvizes pólót, nehogy az ő egyetlen kisfia megbetegedjen.

„Na tessék - méltatlankodott magában tovább Borzontorz - itt van ez a betegség. Hát micsoda dolog az?! Minek van az? Kinek van arra szüksége?!” És eszébe jutott az a szomorú hónap az elmúlt nyáron, amit a kórházban töltött. Akkor még nem ismerte azt a szót, hogy „igazságtalan”, de most, bőrig ázva ücsörögve a szobában, világosan érezte, hogy a betegség bizony igazságtalan volt vele.

Aznap úgy döntött, hogy a medzsboxokkal játszik. Volt neki egy zöld kombi Fordja (kicsit csámpásra görbült tengelyekkel) és egy bordó Rolls Royce-sza (nyitható ajtókkal és csomagtartóval). Tehát összesen kettő. Az egyik ismerős kisfiúnak bezzeg volt egy egész halom kisautója; szépen dobozban tartotta őket, a dobozokból egy szabályos várat épített (még az is megeshetett, hogy némelyik autót ki sem bontotta a dobozból). Így aztán egyáltalán nem lehetett játszani az autókkal és ez persze nagyon bosszantotta Borzontorzot, aki tudta, hogy az ismerős kisfiú nagyon rendes, tehát megérdemelte a medzsboxokat, de hát a játékautók egészen biztosan nagyon szerettek volna játszani, s ehelyett porosodva unatkoztak egy építőkockának való építmény falában. Az unalom pedig kegyetlenül igazságtalan büntetés annak, aki játszani szeretne.

Mindezeket a gondolatokat magában meghányva-vetve Borzontorz megállapította: „Teljesen igazságtalan dolog, hogy nem mindenki jóságos legkisebb királyfi, aki mindent megérdemel és mindent meg is kap.” A maga módján - a biztonság kedvéért - mindent megtett azért, hogy ő „jóságos legkisebb királyfi” legyen; például még aznap a medzsboxozás után rendkívül jószívűen viselkedett: kapott az éppen kávézó szülőktől egy szem kockacukrot, s nyomban kért még egyet.

- Miért kérsz másik cukrot - kérdezte meglepetten Anya -, mikor még az elsőt sem etted meg?

- Hááát... Gyöngynek.

- De ő csak egy hét múlva érkezik meg a kirándulásból, mit csinálsz addig a cukorral?

- Megőrzöm - felelte Borzontorz és jól összeszorította pici markát, benne az ízletes csemegével.

Nemhogy egy hét, de egy félóra sem telt bele, s a cukor megolvadt Borzontorz forró tenyerében, s a csemegéből ragacsos malacság lett. Ez az igazságtalanság már akkora volt, hogy Borzontorz teljesen elszontyolodott tőle; az pedig, amikor este a tévében „tizennyolc éven felülieknek ajánlott” műsort sugároztak és ő azt nem nézhette meg, nemcsak elszontyolította, de egyenesen fel is dühítette:

- De én nem tehetek róla, hogy még nem vagyok tizennyolc éves! - hisztizett.

- Nem baj, kisfiam, majd leszel tizennyolc éves és majd akkor megnézheted, most pedig sipirc az ágyba! - zárta le a vitát Apa.

- De addigra elmúlik a film!

- Nem baj, amit mondtam, megmondtam!

- De miért mondtad meg?

Ezt a kérdést már Borzontorz sem gondolta komolyan és nem is várva a választ bekullogott a szobájába.

- Nincsen is igazság! - motyogta az orra alatt, majd hozzágondolta, hogy: „Egyáltalán nincs!”.

Másnap már azzal ébredt, hogy „az igazság nem volt, most sincs és nem is lesz soha...” Egész nap kedvetlenül, közönyösen bíbelődött az élet dolgaival. Még az sem villanyozta fel különösebben, mikor elindultak Anyával a boltba. Pedig régen, amikor még úgy gondolta, hogy van igazság bizony-bizony még hisztizésre is ragadtatta magát egy-egy tetszetősebb játék miatt. Ezúttal azonban rá se hederített a játékboltok kirakataira.

- Miért vagy ilyen szomorú, Borzontorz? - kérdezte Anya az indokolatlan búskomorságot látva fia szemében.

- Azért, mert nincs igazság!

- Hát csak ennyi a baj? - kérdezte kicsit megnyugodva Anya, aki titkon valami Borzontorzot kínzó betegségtől rettegett. - Ha neked lennék - folytatta - én még keresgélném egy ideig, hátha mégis van igazság, csak eddig nem jó helyen kerested!

Az egyik üzlet kirakatában Anya egy furcsa készülékre mutatott. Ezt a kis finom szerkezetet úgy hívták, hogy mikroszkóp. Borzontorz ekkor tudta meg, hogy van, aki még felnőtt korban is keresi az igazságot és a szabad szemmel láthatatlan, parányi dolgokat lesi mikroszkópon keresztül, hátha rájön valami nagy titok nyitjára.

- Tudod, kisfiam, régen úgy nevezték a mikroszkópot, hogy górcső. Ha pedig valamit nagyon alaposan meg akarunk vizsgálni, úgy, hogy a láthatatlan részek is előtűnjenek az ismeretlenség homályából, akkor azt mondjuk: „górcső alá vesszük a dolgot”.

- És mondd, Anya, nekem nem lehetne ilyen mikroszkópom? Górcső alá venném a világot: megnézném van-e benne igazság.

- Tudod, a mikroszkóp egy kicsit drága... de ne keseredj el, majd kitalálunk valamit.

Otthon aztán ki is lett találva az a valami: Borzontorznak ugyanis volt egy kis pénze a szülinapi és a nem régen, neve napjára kapott zsebpénzből. (Nem minden naptárban tüntetik fel, de „Borzontorz nap” „László napon” van.) Ehhez a vagyonhoz egy kis munkával kereshette meg a hiányzó summát. Ettől a naptól Borzontorz joga és kiváltsága volt visszavinni az üres üvegeket az ábécébe.

Hamar kitapasztalta, hogy nem érdemes sokat várni, mert a rengeteg üveg nagy súlyú és a szatyor vékony füle vágja az ujjait. Egy-két kellemetlen csalódás után megtanulta, hogy bármilyen impozáns, tekintélyt parancsoló, nehéz valami is a pezsgősüveg, bizony egy árva fitying nem sok, annyit sem kap érte. „Ki érti ezt?! - gondolta. Sebaj, majd a mikroszkóppal megvizsgálom!”

Borzontorz időről időre kérdezgette szüleit, hogy van-e üres üveg, amit vissza lehetne váltani. Azonban bármennyire igyekezett is inni az egész család, csak hogy Borzontorznak legyen üres üvege, annyira szomjasak azért nem voltak, hogy minden napra legyen vagy két szatyorra való. Apa az ilyen kényszerű munkaszüneti napokon a mikroszkópról mesélt Borzontorznak:

- Láthatod majd a bacikat, a piszkot, szóval majdnem mindent, amitől megbetegedhetsz, ha nem mosod le őket a mancsodról evés előtt.

Azt is elmesélte, hogy minden élőlény: virágok, állatok, sőt még Borzontorz is nagyon-nagyon-de-nagyon sok apró kis részből áll. Ezek a parányok is láthatók a mikroszkóp alatt.

- A sok-sok kis Borzontorz? - kérdezte lelkesen.

- Igen, így is lehet mondani - felelte Apa.

„Ez aztán az érdekes dolog! - gondolta. - Rengeteg Borzontorz egy aprócska világban.” Ezentúl még lelkesebben cipelte az üres üvegeket; eshetett eső, tűzhetett a Nap forrón, hetvenhét ágról; zenghetett az ég; tombolhatott szélvihar.

Egy nagyon szép délutánon azután összegyűlt a pénz! Azon nyomban elsiettek a városba a mikroszkópért.

Patkó alakú fekete talpába elemeket kellett tenni, hogy egy pici lámpa alulról megvilágítsa azt a kis üveglemezt, melyre a vizsgálandó tárgyat tették a tudósok, illetve - attól kezdve - Borzontorz is. Napsütésben egy apró tükör helyettesítette a lámpát. Ez a tükör csalogatta be a napfényt a mikroszkópba. Felül, egy kis lyukon lehetett belenézni és két tekerővel addig állítgatni, mígnem élesen élőtűnt a kép. Borzontorz mikroszkópjának három lencséje is volt. A legkisebb százötvenszer, a középső háromszázszor, a legnagyobb hatszázszor(!) akkorának mutatta a dolgokat, mint amekkorák azok a valóságban voltak. „Ha ekkora nagyítással sem vehető észre az igazság, akkor az egészen biztosan nincs” - gondolta és nagy levegőt véve belenézett a mikroszkópba.

Volt odabent verőfény, ragyogás, szemkápráztató tündöklés. Borzontorz soha nem gondolta volna, hogy ennyi gyönyörűség elfér egy ilyen kicsi helyen. Az apró porszemcsék valójában ici-pici házikók voltak, fényben sziporkázó tetőcskékkel. A porszem házikókat apró kertecskék övezték csillámló fácskákkal, bokrocskákkal. Apró autók szaladgáltak a porszem házikók közötti utcákon, az egyik a finom péksüteményt vitte a piros fehér csíkos napellenzős boltokba, a másik a kukákat ürítette ki, a harmadik gyerekeket vitt kirándulni. A káprázatos kis város utcáit locsolókocsik öntözték (a mikroszkóp alatt is forró nyár volt) azért, hogy az utcák megtisztuljanak, a szomjas növényké, pompás kicsi virágok felfrissülhessenek. „Ezek szerint ebben a parányi világban is van mégparányibb por - gondolkodott el -, máskülönben minek locsolnák fel az utakat?” Borzontorz tekert egyet a mikroszkópon, a lehető legnagyobb, hatszázszoros nagyításra állította. Egészen közel kerültek a porszem-házikók. Az egyikben rögtön észrevett egy picurka kisfiút, aki egy parányi mikroszkóp felé hajolva ámuldozott: „Hú, de szép!”, „Csodálatos!”, „Ez aztán a gyönyörűség!” - mondta a parányi emberke, aki valószínűleg ugyanúgy az igazságot kereste, mint Borzontorz.

Borzontorz örömtől kipirult arccal újságolta el szüleinek, mi mindent látott a mikroszkópban. Tulajdonképpen nem zavarta, hogy magát az igazságot nem pillanthatta meg, de azért rákérdezett Apára:

- Mondd, te láttad már az igazságot?

Apa azonban válasz helyett visszakérdezett:

- Ha ezért a mikroszkópert nem kellett volna megdolgoznod, hanem csak úgy „szájbarepülő sült galambként” kaptad volna, örültél volna neki ennyire?

- Nem - felelte Borzontorz elgondolkodva.

- Na, látod, ez az igazság - válaszolta Apa és felment a lakás kis tetőtéri szobájába, ahol egy égre néző ablakból kis háromlábú távcsövével a csillagokat kémlelhette.

Jegyezd meg jól: igazság - csak úgy, magától - nincs; az igazságot csinálni kell!

Borzontorz világot lát

Borzontorz amióta megszületett és első ízben kinyitotta a szemét, folyamatosan látja a világot, leszámítva az alvással, pislogással, kacsintással töltött időt. Aludni, pislogni és kacsintani ugyanis csak úgy lehet, ha közben lecsukjuk a szemünket, lehunyt szemmel viszont látni nem látunk. Azonban a csukott szemtől sem kell megijednünk, mert amellet primán lehet álmodni és gondolkodni, ami bizony gyakorta felér az éleslátással. No, lényeg az hozzá, hogy Borzontorz folyamatosan látta ugyan a világot, de világot látni még sosem volt. Ahhoz ugyanis világgá kellett volna mennie, amihez egy fikarcnyit sem füllött a foga így egyszál-egyedül.

„Majd együtt a többiekkel - gondolta, miközben hosszasan, figyelmesen tanulmányozta Apa utazóbőröndjét. Ez a csodálatos és hasznos útitárs egy igen régimódi darab volt. Kemény fekete bőrből készült, drapp színű bőr szegőszalagok és fém sarokvédők keretezték, de a legfontosabb az a sok-sok színes matrica volt, ami egész testét díszítette. Ezeket Apa ragasztotta fel azért, hogy őrizték utazások, kalandozások emlékét. Borzontorz órákig el tudott mészlázni ezeken a színpompás kis címkéken: az egyik egy fenyvesből kiemelkedő, hatalmas kilátót ábrázolt, melynek tövében egy természetes szarvasbika nézelődött; a másikon egy hegytetőn, a sűrű erdőből kiemelkedő vár tornyai magasodtak egészen a felhőkig; a harmadikon egy barátságos szállodaporta előtti, piros autóból szállt ki egy pálcikaember-család. Volt olyan matrica is, amelyiken nem tájakat, embereket, növényeket, vagy éppen egy egész rózsakertet lehetett látni, hanem szép rajzolatokat: hófehér csíkos címerben sárga Napocskát, zászlókat, furcsán összekuszálódó betűket.

„Vajon milyen lehet belülről az a szép kis szálloda, amelyik előtt megállt az a piros autó?” - játszott el a gondolattal Borzontorz és elképzelte, hogy ő az a kis pálcikaember-kisfiú, aki éppen belép a hotelbe. Mivel azonban még soha nem járt szállodában pontosan olyannak képzelte a szállodai szobát, mint a sajátját. Ezért aztán nem is képzelődött tovább, miután nem volt már mit képzelnie, hiszen ott volt teljes valójában a saját szobájában. Ha pedig már ott volt - ahogy azt minden szállóvendég szokta - kinyitotta a bőröndöt. A világoskék selyem bélésnek különleges illata volt, mindenhol - különösen a gumi szegélyű belső zsebből - ez áradt; aki nem elég figyelmes, az azt hihette volna, hogy az holmi porszag, pedig egyáltalán nem az volt. A felületes szemlélő az egész bőröndöt is üresnek láthatta (leszámítva az itt-ott előbukkanó poggyászkísérő cédulákat, villamosjegyeket és más hasonló állandó bőröndlakókat), de Borzontorz egyáltalán nem volt „felületes szemlélő”, ő pontosan látta, hogy a belső zseb kék selyemráncaiban titkok laknak. Egyszeriben úgy érezte, hogy nagyon szeretné megismerni az utazásokat kísérő, bőröndbe zárt titkokat.

- Meséljetez nekem arról, merre jártatok a nagyvilágban! - kérlette szüleit, akik kérésére készséggel vették elő a nagy fotóalbumot. A nagyszoba pamlagán összebújva lapozgatták együtt az album kemény lapjait. Anya és Apa felváltva meséltek a képekről.

- Látod, Borzontorz - mutatott rá Anya egy óriási, havas hegycsúcsot ábrázoló képre -, itt ez egy nagyon magas hegy, olyan magas, hogy a tetején soha nem olvad meg a hó és patak helyett hatalmas jéghegy-folyam csúszik le lassan az oldalán.

- Ez pedig - vette át a szót Apa - egy tűzhányó: időről-időre füstöt, tüzet, izzó köveket lövell fel feneketlen gyomrából.

Hosszú történeteket meséltek gonosz, hatalmas, nagylelkű királyokról, kereskedőkről, katonákról; nagyszerű művészekről, miközben megmutatták Borzontornak az ezek lakhelyeül szolgáló zordon várakat, fényűző palotákat, vagy azt a szép emlékművet, amit egy-egy dicső-

séges, vagy éppenséggel szomorú csata helyszínén emeltek. Borzontorz jókat mulatott azokon a képeken, amelyeken szülei szépséges utcákon, parkokban vagy egy bazársor forgatagában valamilyen mókás tökfödőben (vagy csak úgy, anélkül) szemlátomást vidáman mókáztak.

- Hát ez meg micsoda? - kérdezte Borzontorz megdöbbenve, mikor elékerült egy olyan album oldal, melyen három kép volt csupán. A felső zöld színű, a középső sötétkék, az alsó barna volt. Mindhárom színes „valamit” apró fehér fodrok és csillámló pontok díszítették.

- Ez, kisfiam - mondta Apa ünnepélyesen -, a tenger.

- Háromféle tenger?

- Nem: egy és ugyanaz a tenger, csak a felvételek különböző időpontokban készültek. A felső hajnalban, a középső délben, az alsó este.

- Gyönyörű! - mondta elbűvölten Borzontorz.

Anya, látva, hogy mennyire megbabonázta kisfiát a tenger látványa, megmutatta egy hatalmas térképen, hogy hol is látható ilyen szépnek az a rengeteg víz. A térkép tényleg rengeteg vizet ábrázolt, ugyanis már önmagában a térkép is olyan hatalmas volt, hogy Borzontorz akár kényelmesen sétálhatott volna rajta, ha éppen úgy hozza a kedve. Színes foltok jelezték a különböző országokat és óriási kék területek a tengert. Borzontorz szülei fekete vonalakkal rajzolták be a már bejárt útvonalakat, szaggatott vonallal a repülőutakat. A térkép legalján, egy szigetre vezetett a szaggatott vonal.

- Ezt a szigetet úgy hívják, hogy Kréta - mutatott Anya a hosszúkás alakú szigetre - itt olyan szép a tenger, mint azokon a fényképeken.

Attól a naptól kezdve Borzontorz nagyon sokat gondolt arra a három gyönyörű fotóra. „Hogy lehet ilyen szép, színes a víz a tengerben - morfondírozott másnap -, mikor a víznek nincs színe?” Próbaképpen kirakott szobájában, maga elé az asztalra egy pohár vizet és megnézte azt reggel felkelés után, majd délben és este. A víz azonban csak színtelen víz maradt! „Tényleg nem értem!” - szögezte le magában Borzontorz. Arra gondolt, hogy talán valaki nap mint nap nagy mennyiségű vízfestéket önt a tengerbe arról a Kréta nevű szigetről, reggel zöldet, délben kéket, este barnát. S hogy minek? Hát azért, hogy a tenger szép legyen (hogy is nézne ki színtelenül?), s hogy az emberek vágyjanak arra, hogy megláthassák. „Ha így van - okoskodott Borzontorz -, akkor az a festéköntő valaki jól csinálja a dolgát, mert én igencsak vágyom már látni a tengert!”

Borzontorznak volt a játszótéren egy repülője. A többiek azt hitték róla, hogy az csupán egy kidőlt, korhadt farönk, csak Borzontorz tudta, hogy az valójában egy repülő. Azon a nyáron csaknem minden nap felszállt ez a farönk-repülő, s - hogy, hogy nem - mindig a távoli sziget azon csücskét vette úti célnak, ahonnan olyan gyönyörűnek látszik a tenger. Ilyen utazások alkalmával kényelmesen elhelyezkedett a kidőlt fa odvában, oldalt benyúlt egy titkos zugba és megnyomta a csak általa ismert, titkos indítógombot. Erre a rönk egycsapásra átalakult gépmadárrá, a korhadt odú pilótafülkévé, Borzontorz kapitánnyá, a rönk tövében hajladozó fűcsomók, vakondtúrások pedig ligettké, erdőkké, lankás dombvidékké. Éppen csak a tengert nem sikerült megpillantania (általában fel kellett mennie vacsorázni, még mielőtt a tenger felől fújó sós tengeri szellő a farönk-repülő szárnyai alá kaphatott volna). Meg aztán nehezen is tudta elképzelni a soha nem látott „nagy vizet”, hiába mondták neki a szülei, hogy olyan, mint a Balaton csak a másik partja nem látszik. „Ha van partja, ha nincs, én még sosem láttam olyan kéznek a Balaton vizét, mint amilyen a tenger volt azon a fényképen” - szögezte le magában Borzontorz.

- Gyere csak ide, Borzontorz - hívta kedvesen magához Anya -, nagy újságom van! Egy pár nap múlva megláthatod a tengert.

Ritka pillanat, mikor a valóság szebb, mint a mese!

Borzontorz nem akart hinni a fülének, pedig a füle csak azt hallotta, amit mondtak neki, se többet, se kevesebbet. Kis idő múlva, mikor már hitt a fülének, neki jutott a feladat, hogy Nagymamával közölje a jó hírt, aki - a jelek szerint - szintén nem akart hinni a fülének, ugyanis válasz helyett előbb hitetlenkedve, bosszankodva, s egy kicsit zsörtölődve hosszú hümmögésbe kezdett (az első „hmm”-möt mélyen, a többi „hmm”-möt pedig egyre magasabb hangon mondta):

- Hmmmmmmmmmmm..... - majd hozzáfűzte még: - A Nagyanyád térgye kalácsa!

Borzontorz egyáltalán nem értette, hogy Nagymama miért emlegeti saját térdkalácsát ebben az ügyben, de szemének csillogásából rájött, hogy titkon ő is örül az utazásnak.

Így hát egy pár nap múlva felkerekedett az egész család, hogy az is megláthassa a tengert, aki még addig nem látta.

Repülővel mentek. Apa címkés bőröndje (és sok társa: utazótáskák, szütyők, szatyrok) már indulás előtt megtölték bendőjüket mindenféle földi jóval. A repülőtér teraszán várakozva Borzontorz különös, belülről bizsergető ámulattal szemlélte a könnyedén felszálló, hatalmas igazi repülőket. Nem gondolta volna, hogy ezek ilyen hatalmasak. „Mekkora kalapács kell ezek összeszereléséhez?” - gondolkodott el, majd Apát is kérdőre vonta ez ügyben, aki bölcsen megadta a választ:

- Egy ugyanolyan pici kalapáccsal, mint amilyen neked is van a barkácskészletedben készítik el az első kalapácsot, majd azzal a kalapáccsal készítik el azt a még nagyobb kalapácsot, amivel aztán repülőt is lehet kalapálni.

- Mennyi ideig készül egy ilyen kalapács? - kérdezte Borzontorz, mialatt hangosan süvítve elszállt felettük egy óriási gépmadár.

- Több ezer évig. Ha elkészül már nem is kalapácsnak, hanem számítógépnek hívják...

Már a beszállás is igen jól indult. Egy rendkívül csinos légikisasszony megkülönböztetett figyelemmel fogadta a fedélzeten. Borzontorz érezte, hogy nem lesz ez mindig így (látta, hogy a felnőtt férfiutasok hiába igyekeztek, nem részesültek ilyen kitüntető figyelemben), úgyhogy jól megbecsülte magát és kedvesen visszamosolygott a néniére.

A felszállásnál meglepte, hogy mennyire belelapul a székbe, s hogy így milyen nehéz skubizni az ablakon át, pedig milyen fantasztikus látvány volt végignézni, hogy miként lesznek pillanatok alatt medzsboxok az autókból, fűcsomók az erdőkből és vakondtúrások a hegyekből! A következő nagy esemény a felhőkkel való találkozás volt. Borzontorz a fűben heverészve annyit bámulta a hatalmas, égre függesztett dunnát, hogy egészen jó ismerőse volt már ez a tünemény. Ábrándozva képzelte, hogy egyszer módjában lesz majd az égen szálló mesebeli idomokon - mint valami óriási, puha és ruganyos matracon - vidáman ugrándozni. „Talán majd most!” - gondolta reménykedve; ehhez képest kicsit csalódott, mikor a repülőgép behasított a felhőbe, ahol nem volt semmi a sűrű ködön kívül. Egyetlen árva angyal sem fickándozott a hófehér habokban. Persze az is lehet, hogy csak épp akkor ő nem vette észre. Ami viszont a felhők fölött történt, az egy olyan csoda volt, amire még csak nem is gondolt. Vakító napsütésben csillogott a felhőtenger mélyen a gép alatt, mégpedig olyan szikrázóan, mintha az egész földgolyót porcukorral hintett, mézédese madártej-hab borítaná! A repülőgép árnyéka siklott széleseben ficánkolva a habok tetején. Ha mindezt Borzontorz nem a saját

szemével látja, egészen biztosan el sem hiszi; még így sem nagyon hitte, csak mikor a csoda visszfényének csillogását felfedezte Gyöngy nővére és Nagymama tágranyílt szemében is.

Amint elfogyasztották az udvariasan felszolgált finom étkeket, Borzontroz - Apa és a kedves légikisasszony együttes közbenjárására - benézhetett a pilótafülkébe is. A személyzet barátságosan fogadta leendő kollégájukat (aki attól a perctől kezdve természetesen pilóta akart lenni) és megengedték neki, hogy alaposan körbenézzen. Hát ott bizony volt is látnivaló: kapcsolók, órák, kormányok, pedálok, fejhallgatók és még ki tudja mi mindenféle ördögös szerkezetek. A gép pedig csak csendesen duruzsolva szállt egyenesen a tenger felé. „És néha ezt akarják buta emberek eltéríteni?! - csodálkozott el őszintén Borzontorz - Megáll az ember esze!”

A leszállást megelőzően a személyzet cukorkát és csokoládét osztogatott az utasoknak azért, hogy ne duguljon be a fülük, illetve, hogy örüljenek. Borzontorz duplán is örült, egyrészt kedvére való volt az ingyencfalat, másrészt tudta, hogy hamarosan célhoz érnek. A könnyed landolás után átszálltak egy autóbuszra, ami bevitte az utasokat a váróterembe. Már az autóbuszra átszállva érezte Borzontorz, hogy olyan forró a levegő és olyan illata van a szélnek, amit eleddig még nem érzett.

- Fordulj csak jobbra! - kérte Apa Borzontortól a váróteremben. És Borzontorz jobbra nézett. Délidő volt, ennek megfelelően olyan ragyogó kéken, hogy azt fényképfelvétel meg nem örökítheti, ott csillámlott előtte a tenger...

Álmodj, hogy legyen ami megvalósuljon, mert a megvalósult álom - ha elmúlik is - emléke megfizethetetlen!

Borzontorz pénze

Borzontorz amióta saját pénzén vásárolt egy mikroszkópot, rájött, hogy a pénz fontos dolog. Amíg el nem költjük, szinte bármi lehet belőle, így sokkal jobb pénzt gyűjteni, mint bármi mást; ha pénzt gyűjtünk: mindent gyűjtünk - legalábbis így gondolta Borzontorz. Ezért aztán nem hagyta abba a pénz felhalmozását a mikroszkóp megvásárlása után sem. „Folytatom az üvegviszaváltást - okoskodott -, pár hét és veszek egy autót; még egy kis üveg és veszek egy kertesházat, aztán egy úrhajót.... mire nagy leszek, enyém lesz az egész világ!”

Borzontorz a vagyon jelentőségét a mesékben is visszaigazolni látta. Mesebeli aranyakért, kincsesládákért, a kiskakas gyémánt félkrajcárjáért folyt a küzdelem, és ezeket minduntalan csak és kizárólag az arra érdemes daliás királyfiak és jóságos, szépséges királylányok érdemelték ki, sőt ráadásnak általában az öreg király fele királyságát is rendre megkapták. A mesebeli kincsek tömkelegét még csak véletlenül sem kaparinthatta meg a kegyetlen vasorrú bába, a korhely naplopó, a gonosz mostoha, a zsugori sógor, az irigy pulyka, a kertek alatt ólálkodó farkas, de még a kortyondi salabakter sem. A rosszcsontok kompániája mindig pórul járt, „biztos így van ez nemcsak a mesékben, de a valóságban is - gondolta Borzontorz - máskülönben miért szólna erről minden mese?”.

Borzontorz már azt is tudta, hogy a különböző pénzeknek különböző az értéke. A maga részéről megelégedett volna egy olyan „félpénzzel”, amivel olyan bátran és vidáman mehetett volna a vásárba, mint a gyermekdal főhőse: bármit vesz is, a végén mindig megmarad a félpénze. „Ennél már csak az lehet jobb, ha valakinek egész pénze van” - ábrándozott Borzontorz (titkon persze arról, hogy az a „valaki” ő maga lesz).

Borzontorz azonban nemcsak ábrándozott a pénzről, hanem büszkén birtokolta is azt. Vagyonkája egyre gyarapodott. Nemcsak az üvegviszaváltás, illetve a névnap tartás okán, hanem ravaszsága folytán azáltal is, hogy megkérte Apát, ugyan váltsa már fel nagyobb értékű pénzerméit kisebb értékű, de nagyobb mennyiségű érmékre. Ilyen módszerrel másodpercek alatt nagy halom filléres lett a forintosokból. A csörgő, sok apró érme között sokkal nagyobb élvezet volt turkálni; azokat lehetett látványosan csörgetni a zsebben, vagy miniatűr eső módján szórni az ágyra. Nem szerette pénzét olyan perselyben tartani, amelyből nem vehette ki vagyonát tetszése szerint. Szilárd meggyőződése volt, hogy a páncélszekrény csak az olyan szemlátomást pénzsóvár, csúnya bácsinak való, akiről már egy helyen látott egy rajzot: egy pénzeszsákon ült, nagyon kövér volt, cilindert viselt és szivarozott. Szóval Borzontorz szerette ugyan a pénzt, de nem volt „kutyák kuttya” kapzsi ember: Ha ő és Gyöngy nővére nagyon megéheztek egy zacskó mogyoróra, azért mindig kinyílt az a pénztárca. (Ilyen mogyorózások, fagyizások alkalmával jött rá, hogy a pénz valószínűleg azért olyan kerek, hogy minél könnyebben gurulhasson.)

A pénzek között akadtak kedvencek is. Ilyen volt az a különleges formájú darab, melyen postakürt, telefon és egy madárszárny díszelgett, s amit tantusznak hívtak. Régen azzal lehetett telefonálni. Akkor viszont, amikor Borzontorz vagyonát gyarapította, már nem ért egy lyukas kétfillérest sem. Ez azért érdekes, mert Borzontorz másik nagy kedvence éppen egy lyukas kétfilléres volt, közepén egy szép kerek lyukkal, amit babérkoszorú mintázat ékesített. Logikusan következik tehát, hogy ez a lyukas kétfilléres viszont nem ért egy tantuszt sem. Ámbátor a kettő együttesen felbecsülhetetlen értéket jelentett Borzontorz számára.

Történetünk forró nyári napján úgy gondolta, hogy elegendő vagyona van már ahhoz, hogy elmenjen vele szerencsét próbálni. Több maréknyi aprópénze gyűlt össze, egy egészen impozáns kupacot lehetett rakni belőle. Miután nem tudott még számolni (úgy Isten igazából), így Apától kérdezte meg, hogy mennyi is egészen pontosan az a „rengeteg” pénz.

- Hát, kisfiam, a rengeteg pénz az az egymillió forint.

- És ami annál is több?

- Az a több millió forint.

- És ami annál is több?

- Az a milliárd forint.

- És annál nincs több?

- De, biztosan van, csak annak most nem jut eszembe a neve... De az már olyan sok pénz, hogy annyit nem is lehet látni egyszerre.

„Jól van - gondolta Borzontorz - ez az én nagy kupac pénzem olyan sok, hogy ennyit én még nem láttam egyszerre, úgyhogy ez biztosan már van annyi, mint az a milliárdnál is több, elképzelhetetlenül rengeteg pénz.” Bár Apa nem tudta megnevezni ezt a mennyiséget pontosan, Borzontorz azért szerette volna, ha van neki neve, úgyhogy - csak úgy, magától - elnevezte a „milliárdnál is több, elképzelhetetlenül rengeteg pénzt” zsilliárdnak.

Szóval Borzontorz útra kelt zsebében csörgetve egy zsilliárd forintot és még ráadásnak a tantuszt egy lyukas kétfilléssel. Nagyon jó érzés volt így, pénzzel degeszre tömött zsebekkel, azaz gazdagon lófrálni. A nehéz zsebek minden lépésnél megcsörrentek. „Aha - gondolta Borzontorz - értem már, mit jelent az, hogy a pénz beszél, nem pedig a kutya, aki ugat!” Addig a napig még csak azt hallotta, ahogy városszerte az ebek ugatnak, csaholnak, vonítanak, vakkantanak, nyüszítenek, vinnyognak, de a pénz szavát még nem hallotta. A pénz igen furcsán beszélt (nem volt abban a beszédben annyi érzés, mint a kutyák beszédében), csörögve, zörögve mondta a magáét. Még saját magáról is úgy beszélt, mint valami idegenről, és bármiről is kérdezték, mindig ezzel kezdte:

- A Pénz majd mindent elintéz!

- Jaj, de jó! - felelte Borzontorz lófrálás közben. - Most például szeretnék venni egy kis nyári záport, olyat, ami után olyan vidáman kuruttyolnak a brekkencsek és a levegő olyan harapni-valóan finom lesz.

- A Pénz majd mindent elintéz! Menj be egy utazási irodába és megválthatod a jegyet akár egy olyan országba is, ahol egész évben esik az eső és annyi brekkencs van, hogy azt te el sem tudod képzelni.

- Hohóóó! - kiáltott fel Borzontorz. - Nem erről volt szó! Én itt szeretnék egy kis zuhét; én az itteni, kedvenc békáimat szeretném hallani...

- A pénz majd mindent elintéz! Menj el egy másik országba, élj ott, s akkor majd ott akarsz zuhét, meg az ottani békákat fogod szeretni.

Borzontorz nem szólt semmit, de tudta, hogy neki soha nem lesz másik szülőházája, semennyi pénzért se. Úgy sehol nem énekelnek a békák a játszótér melletti Békás-tóban zuhé után, mint Borzontorzék háza mellett.... A tikkasztó melegben letelepedett kedvenc öreg tölgyének tövébe, melynek ágán szarvasbogarak bóklásztak, kérge alatt hőscincérek hűsöltek, a tövében erdei vöröshangyák szorgoskodtak. Másra terelte a szót.

- És mondd csak, Pénz, azt hol kell megvenni, hogy se Anya, se Apa, se Nagymama, se Nagyapa, se Gyöngy és egyáltalán senki más soha meg ne betegedjen?

- A Pénz majd mindent elintéz! Pofon egyszerű a dolog. Ha beteg leszel, elmegy a kórházba, ha ott nem tudnak neked segíteni, akkor odaadod a pénzed és felraknak egy helikopterre és addig le sem szállnak veled, míg nem találnak egy olyan helyet, ahol tudnak rajtad segíteni.

- Hohóóó! - fortyant fel Borzontorz. - Egyáltalán nem erről volt szó! Én azt szeretném megvenni, hogy soha senki ne legyen beteg. Mellesleg szólva az egyébként sem szép dolog, hogy a betegek közül az hamarabb gyógyulhat meg, akinek pénze van... Legalább azt áruld el, hogy hol lehet megvenni a fiatalságot! Nagyiék annyit emlegetik ezt a dolgot. Hadd örüljenek! Meg aztán lehet egyszer nekem is jól jön majd, ha tudom.

- A Pénz majd mindent elintéz! Mi sem egyszerűbb ennél, mondhatni: bagatell dolog! - állította fennhézva a Pénz. - Pénzért kapsz parókát, ha megkopaszodnál; az orvosok kisimítják a ráncokat a szemed sarkában, meg a homlokodon; ha a hajad megöszül, pénzért befestheted szőkére, barnára, vörösre, sőt, ha nagyon akarod, akkor akár hupikékre is!

- Hohóóó! - mérgeskedett Borzontorz. - Már megint valami egészen másról beszélsz! Én nem azt szeretném tudni, hogy hol kapható a fiatal kinézet; én fiatalságot szeretnék vásárolni azoknak, akiknek már elfogyott!

A Pénz számára nem volt különbség a fiatalos külső és a fiatalság között, ezért nem is éretette, mit kér tőle Borzontorz.

„Sebaj - morfondírozott magában - talán valami másra jó lesz az egy zsilliárd forintom!” - és feltápászkodott az öreg tölgy árnyas tövéből. Szomorúbban bandukolt tovább, mint ahogy eredetileg útra kelt, pénzzel teli zsebei sem csörögtek már olyan vidáman, biztatóan. Nem lógatta azonban sokáig az orrát, hiszen bandukoltában veszekedő ismerősökbe botlott.

- Engedd el a hajam! - sipítózott az egyik kisfiú.

- Add vissza a medzsboxom! - követelte a másik, aki a sipítózós haját markolta.

- Ha visszaadod a medzsboxot: elengedem a hajadat!

- Ha elengeded a hajamat, majd akkor adom vissza a medzsboxodat!

„Húha, ez aztán a nehéz helyzet!” - állapította meg nagyon helyesen Borzontorz.

- A Pénz majd mindent elintéz! - szólalt meg zsebében az egy zsilliárd forint.

- Ez bizony most nagyon jól jön - ujjongott Borzontorz és már fogta is le a civódókat. - Hagyjátok abba! Majd én veszek nektek barátságot és szeretetet.

- Jó hülyének lenni? - kérdezte Borzontortól az a fiú, aki a másik haját fogta marokra és nagy meglepetésében engedett is a szorításon. A másik fiú sem a medzsboxszal volt már elfoglalva, döbbenet meresztette a szemét Borzontorzra. Szóval a küzdelem egyszerre abbamaradt, ki-ki visszakarta a magáét (ki medzsboxot, ki haját) és eloldalogtak, úgy négy-öt lépésenként sandán visszaneztek Borzontorzra, aki nyomban kérdőre vonta a zsebében lapuló Pénzt:

- Tehát, hol vehetek barátságot és szeretetet?

- A játékboltban - felelte ez. - A lényeg, hogy hajszál pontosan ugyanolyan típusú, színű, méretű játékautója legyen mindkettőnek.

- Hohóóó! - csattant fel ismét csalódottan Borzontorz. - hát miről beszélsz már megint!? Lehet, hogy ha ugyanolyan autójuk lenne, nem veszekednének, de a kisautó akkor sem egyenlő a barátsággal és a szeretettel!

Borzontorz már éppen kezdett nagyon, de nagyon gondolkodóba esni, hogy vajon mire is használhatná igazi haszonnal pénzét, amikor olyasvalami történt, ami lehetetlenné tette, hogy tovább gondolkodjék tiszta fejjel: előbukkant egy lány. De nem ám egy akármilyen lány, hanem egy olyan, akinek láttán Borzontorz szíve egyszerre a torkában kezdett kalapálni; valami érthetetlen okból a legnagyobb melegben is furcsa „fázós” bizsergés szaladgált a gerince környékén és a gyomrában; és ha akarta, ha nem, le nem vehette szemét a szép szőke tincsekről, égszínkék szemekről. Borzontorz már ezerszer eltervezte, hogy megszólítja ezt a lányt, de még eddig mindig inába szállt a bátorsága. Ezúttal is szótlánul ballagott el mellette. „Talán ha az ő szívébe is ugyanez a különös érzés költözne, mint az enyémbe” - gondolta Borzontorz és egyszeriben feledve minden bizalmatlanságot, könnyögőre fogta:

- Jaj, jaj, Pénzecsém, odaadom mind az egy zsilliárd forintomat, csak most az egyszer segíts!
- A Pénz majd mindent elintéz! - csörögték a forintok magabiztosan. - Meglátod milyen jó lesz, az lesz beléd szerelmes, akit csak akarsz!.... Már itt is vagyunk.
- Hol? - állt meg meglepetten Borzontorz.
- Hát itt, a kedvenc trafikodnál.
- Itt lehet kapni valamiféle szerelmi bájt?
- Dehogysis! Sokkal jobbat: gyémántköves gyűrűt!
- De az nem is gyémánt, hanem csak műanyag.
- Mi számít az? Ugyanúgy néz ki mindkettő.

No, erre Borzontorz ismét észbe kapott:

- Hohóóó! Ez aztán a megveszekedett, nagy butaság! Én azt akarom megvenni, hogy a lány szerelmes legyen belém, vagy ha ez semmiképpen nem megy, legalább én legyek szerelmes másba!

Borzontorz csalódottan indult haza és észrevette, hogy bizony most egy kis bölcsességre lenne szüksége, de ezt már meg sem kísérelte megvenni. Egy parányi bölcsességre tehát a Pénz nélkül is szert tett: „Bár megvehetném az egy zsilliárd forintomért, hogy felejtse el mindenki a Pénzt!” - gondolta

Otthon kifordította zsebeit, s a szőnyegre szórta vagyonát.

- Mi a baj, kisfiam? - kérdezte Apa, a pénzcörgés hangjára felnézve az újságolvasásból.
- Nem jó ez semmire - jelentette ki Borzontorz lemondóan az elgurult forintokra mutatva.
- Na, szedd össze szépen és jól becsüld meg! - oktatta ki Apa. - És jegyezd meg - tette hozzá, miközben segített összegyűjteni az érméket - a Pénz szolgálja az okos embert és kormányozza a bolondot.
- De én nem tudtam megvenni semmit, amit akartam!
- Ami nem eladó, azt nem is lehet megvenni!

Jól vésd az eszedbe te is: a legfontosabb dolgok épp arról ismerzenek meg, hogy pénzért nem vehetők meg, s pénzt értük nem kaphatsz!

Borzontorz rajzol és fest

Borzontorz nagyon szerette nézni, ahogy nővére Gyöngy rajzolt és festett. Szemet gyönyörködtető színes rajzok, festmények kerültek ki testvére ügyes kezei alól. Borzontorz látva ezeket az alkotásokat magyarázat nélkül megértette mit jelent a szó: tehetség. A „tehetség az, ami Gyöngynek van a rajzoláshoz és a festéshez” - gondolta. Már azt is tudta, hogy a tehetség pénzért nem szerezhető meg; örült, hogy nővérének van valamije, ami a legnagyobb dolgok közé tartozik.

Borzontorz is próbálkozott már rajzolással, többnyire, mint rosszcsont. A szekrények belsejébe rajzolt száz- és ezerlábú kukacok, szirénázó mentőautók és füstöt okádó mozdonyok azonban korántsem voltak olyan szépek, mint Gyöngy képei. Borzontorz rajzain az emberek piszkafa lábú, ormótlan fejű esetlenségek voltak, még akkor is, ha a legjobb szándékkal ült neki a rajzolásnak és a valóságnak megfelelően a világ legszebb nénijeként szerette volna ábrázolni Anyát. Ezzel szemben Gyöngy rajzai elevenek voltak; a Borzontorz által is sokat rajzolt kis, sáttortós házikó is úgy emelkedett ki a zöld lombok közül, mintha nem is egy sík rajzlapra festették volna, hanem ténylegesen ott állna.

- Ezt úgy lehet elérni - oktatta öccsét Gyöngy -, hogy egyszerre lerajzolsz két látható oldalt is a házikóból és nemcsak egyet, ahogy te szoktad.

Borzontorz figyelmesen fürkészte a saját és a nővére egymás mellé tett rajzait. Lassan elkezdett derengeni valami... elővette a ceruzát és a „saját” házikót kiegészítette. Bizonytalan, girbe-gurba két vonalat húzott ferdén felfelé a ház falának szélétől (egyiket a felső, másikat az alsó sarokból), majd a két egyenlő hosszú vonalat összekötötte egy függőleges egyenessel. Kíváncsian nézegette a kiegészített rajzot; egy pillanatig idegenül kunkorodott az a furcsa valami a házikó oldalán, aztán egyszerre - nem csoda, nem ámitás - ugyanúgy kiemelkedett Borzontorz házikója a rajzlapról, mint nővére házikói.

Borzontorz annyira fellelkesült a nagy eseménytől, hogy aznap már nem lehetett leállítani benne az alkotókedvet. Sorban kerültek elő a legkülönösebb csodaszerek: vastag, színes, vagy éppen rücskös felületű papírlapok; különböző keménységű, vastagságú, ezerféle színű ceruzák, filctollak; egy olyan varázslatos ceruza, melynek különleges, több színű bele miatt a vele húzott vonal folytonosan változtatta színét; szén rudacsákák; pasztell, illetve zsírkréták; vízfestékek (színes tálkákban, tubusokban és félig-meddig összekeverve egy fa palettán); különböző színű tustinták. Félve attól, hogy Borzontorz helyrehozhatatlan károkat okoz művészkedés közben, az elővigyázatos szülők minden környező dolgot gondosan beborítottak újságpapírral. Ezt bizony nagyon jól tették, hiszen Borzontorz hamarjában teljesen megfeledkezett magáról, beletemetkezett az alkotásba és a nagy mesterkedés közben került egy-egy paca ide-oda.

Először ceruzákkal szándékozott vázlatokat készíteni, majd átrajzolni, besatírozni a kép bizonyos részeit zsírkrétával, ezután az egész rajzlapot kívánta tiszta vízben beáztatni és belefektetni egy tálcába (hogy ne ázzon át minden és mindenki a környéken). Úgy tervezte, hogy miután vízfestékekkel elkészíti a kép java részét, megvárja, hogy megszáradjon a lap, majd szénnel szép körvonalakat, árnyékokat varázsol a tárgyak köré, az utolsó simításokat pedig pasztellkrétával teszi meg. (Azért esett választása a pasztellre, mert emlékezett rá: egyszer Gyöngy egy olyan hamvas barackot rajzolt avval, hogy abba kedve lett volna beleharapni.)

Előbb a fejében készítette el a festményt. Ehhez pár percre volt csupán szüksége. Egy olyan hatalmas szavannát képzelt el, ami minden ember számára kellemes látvány, amióta ember él a Földön. Az első ősemberek is ilyen vidéken éltek a legszívesebben: hatalmas füves puszta árnyas ligetekkel, csalitosokkal, árnyas, bokros, bozótos vidékekkel. A hatalmasra nőtt, szélben hajladozó fűvet színes virágok tarkítják. Borzontorz ebbe a környezetbe képzelt el egy házikót, persze egy olyat, amelyiknek egyszerre két oldala látszik és amelyik emiatt mintegy valódi ház tűnik fel a képen. Akár bele is lehet költözni” - gondolta Borzontorz és nekilátott a nagy munkának.

Mikor kezébe vett egy kedvére való ceruzát, hogy belekezdjen a vázlatkészítésbe, megszólalt az előtte felsorakozott három ecset egyike, a legnagyobb, vastag törzsű, bozontos.

- Csak óvatosan, Borzontorz! Szépen dolgozz, megéri!

- Ha valamit elrontasz, azt nagyon nehéz helyrehozni! - tette hozzá a középső, nyalka, selyemszőrű ecset.

- De azért ne ijedj meg! - vigasztalta a csaknem elbátortalanodó Borzontorzot a picurka, vékony, kis ecset.

Már az első vonal után érezte, hogy minden rendben lesz. Egy hosszú, egyenes vonal a lap alsó felén máris megelevenedett szeme előtt: ez lett a fényes, messzi látóhatár. A többi apró vonal kijelölte a nagyobb ligetek, fák, illetve a házikó és a kis kert helyét.

- Jól van, Borzontorz! - szólalt meg a legnagyobb ecset. - Csak így tovább!

A zsírkréta hamar és élesen körberajzolta a kép legfontosabb elemeit: a házikót, a nagyobb fákat és a látóhatárt; a jobb felső sarokban tüzesen parázsló, mosolygó Napocska pedig citromsárga zsírkrétával besatírozta és szerteágazó sugarakat rajzolt neki. A Napocska máris megtelt étellel, egészen olyan volt, mint Anya.

Borzontorz (miután óvatosan beáztatta a papírt) először a legvastagabb ecsetet készítette elő a festésre: bozontos fejét óvatosan bemártotta a tiszta vízbe.

- Most légy óvatos, Borzontorz! - mondta bedugult orral az ecset. - Az én hajamból rengeteg festék jut egyszerre a képre. Velem leginkább a kék égboltot, a végtelen, zöld mezőket kell megfesteni.

- Nem bánod, hogy belemártalak a festékbe? - kérdezte Borzontorz.

- Ha rendes ember vesz kezébe, akkor nem. Tudom: attól, hogy a festék és a papír találkozik, a világ több, szebb, jobb lesz.

Borzontorz előbb az eget festette meg. Csak pár ecsetvonás kellett és szétfutott a kék festék a nedves papíron. A zsírkrétával megrajzolt részekről lepergett a kék vízfesték, a hófehér esőfelhők foltjait pedig - ügyesen - fehéren hagyta. A hófehér, habzó esőfelhő látványa gyönyörködtet bennünket (és ezzel már az ősember is így volt), hiszen abból lesz az éltető eső, attól nő olyan gyönyörű zöldre a fű, amilyenre Borzontorz is készült festeni képén a végtelen szavannát. A vastagon húzott, sötétzöld festék pontosan úgy futott szét a papírlap nedves rostjai között, mint ahogy a fák, bokrok, fűfélék ágai, levelei, indái nőnek a valóságban. Borzontorz nem mázolt be mindent zölddel, hagyott helyet a színes virágoknak is. Gondosan kimosta a vastag ecsetet, félretette száradni és elővette a nyalka, selyemszőrű ecsetet.

- Nem haragszol? - kérdezte tőle, mielőtt belemártotta volna a sűrű barna festékbe az ecset fejét.

- Amit eddig festettél nagyon szép, úgyhogy tudom: attól, hogy a festék és a papír találkozik, a világ több, szebb, jobb lesz.

Tehát a középső ecset sem bánta, hogy fejét a sűrű, barna festékbe mártották. Ez a barna festék elevenítette meg a hús árnyékot adó fák törzsét és a házikó kertjét határoló kerítés deszkáit. A kertben ágaskodó, nagyszerű tölgyfa kellemes árnyékot adott az alatta nyugalmat keresőknek, biztonságos zugot a lombjában menedéket találó madaraknak. Szilárdan, rendíthetetlen nyugalommal állt a házikó kertjében, egészen olyan volt, mint Apa.

Az átázott papírlap kezdett megszikkadni, sor kerülhetett az apróbb részletek kidolgozására, a picurka, vékony kis ecsettel. A gondosan kimosott középső ecset helyét Borzontorz kezében átvette a legkisebb.

- Nos, mit szólnál ahhoz - kérdezte Borzontorz a picurka ecsetről -, ha beledugnám a fejedet mindenféle színű festékbe és addig kutyulnék-kavarnék veled, amíg a legcsodálatosabb árnyalatok meg nem jelennének?

- Nagyon örülnék! - válaszolta vékony hangon az ecsetke, mert tudta: attól, hogy a festék és a papír találkozik, a világ több, szebb, jobb lesz.

A kis ecset öröme meg is látszott munkáján. Citromsárga kutyatej virágok, tűzpiros pipacsok tarkították a rétet. Bordó cserepek sorakoztak katonás rendben a házikó tetején. Lila és rózsaszín virágok virítottak a kertcskében. A ház ablakán narancssárga fény szűrődött ki. A házikó otthonosságot, biztonságos meleget árasztott, egészen olyan volt, mint Borzontorz családja; a színesen burjánzó kertecske pedig Borzontorz barátaira emlékeztetett.

A kép már majdnem elkészült, Borzontorz szénnel és pasztellel dolgozott az utolsó simításokon. Az árnyékok, körvonalak mellé odavarázsolt még egy egészen rövid kis utat. Egészen pontosan nem is lehetett tudni, hogy rövid, vagy hosszú az a kis út, ami a kép bal alsó sarkában látszott, hiszen annak vége egy árnyas pagony fái között veszett el. Egészen olyan volt, mint Borzontorz addigi, rövid kis élete.

Elkészült a festmény. A család minden tagjának nagyon tetszett. Amint mindenki megcsodálta és örömtől sugárzó arccal a legdicsérőbb szavakat mondta róla, Borzontorz megérezte, hogy festményével a világ több, szebb, jobb lett.

Nagyon figyelj te is, ha az életben bárhol, bármikor, bárkivel találkozol, hogy a másik több legyen, mint a találkozás előtt; ha pedig magával az élettel találkozol, gondod legyen rá, hogy a világ több, szebb, jobb legyen!

Borzontorz a cirkuszban

Borzontorz éppen azon gondolkodott, hogy nem is volt olyan hosszú ez a nyár (merthogy hiába volt napközben forróság, azért augusztus végén, esténként bizony már érezhetően hideg volt), mikor észrevette, hogy a környéken egy bácsi minden elképzelhető helyre plakátokat ragasztgat. Hatalmas plakát volt, legalább akkora, mint Anyáék térképe a berajzolt utakkal. Ez a plakát anélkül is elmondta a magáét, hogy Borzontorz tudott volna olvasni. Cirkusz érkezett a környékre! Még hozzá nem is akármilyen cirkusz, a plakát ezt is elárulta: a gyönyörűen kivilágított, hatalmas sátor előtt félelmetes vadállatok, csillogó ruhába öltözött, gyönyörű néni, izmos bácsik, bohókás majmok, kis kutyák, büszkén felszegett fejű, díszes paripák és egy bohóc sorakoztak.

- Bácsi, tessék szíves lenni nekem adni egy plakátot! - kérlelte Borzontorz a plakátragasztót.

- Nem lehet, nekem mindet fel kell ragasztanom.

- Óóó, de már! - nyafogott tovább Borzontorz, aki sehogy sem értette, hogy abból a rengeteg papírból miért pont ő nem kaphatna egyet, amikor a környék csaknem összes hirdetőtáblája, tűzfala, tölgyfája kunyerálás nélkül is kapott.

- Na, jól van, tessék! - mondta végül a plakátragasztó, miután meggyőződött arról, hogy Borzontorz eltökélten akár a világ végéig is elkíséri, csak hogy egy plakátot szerezzen és a kezébe nyomott egy hatalmas tekercset. Borzontorz önfeledt boldogsággal rohant haza. Nagy örömeiben hirtelen nem is tudta, hogy minden erejét összeszedve iszkoljon-e, avagy ugrándozzon-e, úgyhogy a futás néha indián-szögdelésre változott.

- Nézd, Anya, mit hoztam! - lihegte otthon és nagy lelkesen kiterítette a plakátot a szoba közepén.

- Hűűű-ha! - mondta Anya és hangosan felolvasta Borzontorznak, hogy milyen hírt is hozott tulajdonképpen: - Megérkezett a világhírű Berolina Cirkusz!

Megtudhatták azt is, hogy a művészek és az állatok két nap múlva ütnek tanyát, még hozzá éppen Borzontorzékkal szemben.

- Itt, a ház előtt? - hitetlenkedett Borzontorz.

- Úgy látszik.

És valóban, a ház előtt, az út túloldalán, az erdő szélén volt egy kis rét, ahová a felnőttek jártak focizni, a gyerekek meg bújócskázni, papírsárkányt eregetni. „És holnapután itt lesz ez a hatalmas, káprázatos cirkusz” - játszott el Borzontorz a gyönyörűséges gondolattal. Ettől a pillnattól kezdve a plakát minden ízét-porcikáját a legapróbb részletekig kivesézte, órákon keresztül ábrándozva a nagyszerű pillanatról, amikor majd a plakát megelevenedik.

Bizony, bármilyen gyorsan is telt el a nyár, a hátralévő két nap alatt mégis igen lassan vándorszorgott az idő. „Már csak kettőt kell aludni és meglátom a rettenetes fenevadakat zabolázó idomárokat, a kecses légtornászokat és még a bohócot is” - ilyesféle gondolatokkal ringatta magát álomba.

Másnap saját szemével győződhetett meg arról, hogy ez az egész nemcsak valami rosszízű tréfa. Lakókocsik érkeztek és mindenféle bonyolult szerkezetek lepték el a tisztást a ház előtt, bácsik szorgoskodtak mindenfelé. Felkerekedett egy kiadós sétára, hogy avval is jobban teljen az idő. Egyáltalán nem lepődött meg azon, hogy az erdő más részein is erről a nagy eseményről tanácskoznak a mókusok, csiripelnek a madarak, brekegnek a békák.

Pár óra múlva hazaindult. Amint befordult az utcájukba, megdöbbenő látvány fogadta: felépült a sátor. Először csak a fák, házak fölé emelkedő gigászi csúcsot pillantotta meg. Álmodni sem merete, hogy ilyen nagy építmény létezhet. A sátor csúcsa - melyen egy kis háromszögletű zászló lobogott hetykén - a felhőket karcolta. A csoda láttán megszaporoztta lépteit és pillanatok alatt hazaért. Lenyűgözve, csendes alázattal bámulta a minden képzeletet felülmúló, káprázatos építményt, tövében a rengeteg lakókocsival, ketrecekkal, színes forgataggal. Borzontorzék házáig lengedezett a szélben a friss szalma illata és a rezesbanda muzsikájának néhány foszlánya.

Már csak egy nap volt hátra! Ez az utolsó nap már hamarabb telt el, mint az előző, ugyanis Borzontorz és Apa körbejárták a cirkuszt, megnézték, hogyan etetik az állatokat gondozóik, sőt: Apa befizette Borzontorzot pónilovaglásra is. Az általános boldogságra bazírozva Borzontorz megpróbálta rávenni Apát, hogy vegyenek otthonra egy pónilovat.

- Teknőc-Lackó, Béla-pók, Csang úr, Gekko Bálint, Gekko Eszter és a kis Gekko Áron mellé?
- kérdezte Apa szigorúan.

- Igen - hangzott a válasz.

- Egyéb se hiányozna anyádnak! - felelte Apa, ami a felnőttek faramuci nyelvéről lefordítva ennyit tett: „Dehogyan veszünk pónilovat!”.

Borzontorz a másnapi cirkuszlátogatásra tekintettel nem érezte taktikusnak, ha hisztizésbe kezd, úgyhogy a nagy nap előestéjén póniló nélkül mentek haza, de hát „annyi baj legyen!”.

Elérkezett a nagy nap estéje; Borzontorz szüleivel belépett a cirkuszi sátor - egy eladdig ismeretlen világ - kapuján. Odabent teljesen megszűnt a külvilág, még a foci pályát sem lehetett felismerni, pedig azt nem takarta más, csak vastag fűrészpör.

Harsány zene és tapsvihár kíséretében elkezdődtek a produkciók. A porondon elsőként egy rendkívül hajlékony néni tette-vette magát serényen és csupa olyasmit csinált, ami egészen biztosan másnak eszébe nem jutna, például egyszerre mindkét lábát a nyakába tette. Ez persze nagyon tetszett mindenkinek, úgyhogy zúgott a taps. Borzontorz csak azt furcsállta, hogy ugyanez a hajlékony néni volt a jegyszedő is. Ezt követően az óriási csinnadrattával bevonuló lovaké volt a főszerep, akik ügyesen serénykedtek a fűrészpörben; Borzontorz ujjongó örömmel fedezte fel köztük azt a kis pónit, akit ő is meglovagolt. Eztán jött az egyensúlyozó bűvész. Igen félelmetes dolgot művelt: szájában tartott kés hegyén egyensúlyozott különféle tárgyakat, a produkció csúcscaként a kés hegyére egy hatalmas kardot illesztett (persze azt is a hegyével) és ilyen módon szép óvatosan lefeküdt a porondra. A közönség síri csendben figyelt, majd az attrakció végén a művész megkönnyebbült „ollé!” kiáltására tapsviharban tört ki. Az egész mutatványt még félelmetesebbé tette az, hogy az egyensúlyozó művész fél szeme - amúgy kalóz módra - fekete kendővel le volt takarva, ami bizony azt sugallta, hogy a mutatvány nem mindig sikerül. A következő műsorszámra majmok és kutyák produkáltak magukat az idomár irányítása alatt és (már megint) a rendkívül hajlékony jegyszedő néni segédletével. (Hiába öltözött át, Borzontorz felismerte.) Ezt követően a légtornászok természetesen óriási sikert arattak szédítő magasságokban végrehajtott, lélegzetelállító mutatványaikkal, melyeknek félreismerhetetlen jellemzője, hogy amíg a „lélegzet áll”, a dob pereg. Harsány „bravó!” kiáltásokkal jutalmazta az akrobatákat a nagyérdemű közönség. (Mivel Borzontorznak „halvány lila gőze” nem volt arról, hogy mi az a „bravó”, így ő csak vörösre tapsolta tenyerét.) A szünetben a félelmetes fenevadak miatt rácsot építettek a porond szélére, nehogy valakit bekapjon az oroszlán. Az oroszlánok és tigrisek pedig egyáltalán nem úgy néztek ki, mint akik bárkit is be akarnának kapni - sokkal inkább az idomár, aki vérben forgó szemmel, szőrös mellkassal és tekintélyes pocakkal járt-kelt - korbácsát csattogatva - az ásító

állatok között. Meg kell hagyni, bátran legénykedett, addig-addig, mígnem egy óvatlan pillanatban még a fejét is bedugta egy nagysörényű oroszlán szájába. (Borzontorz kíváncsi lett volna, hogy vajon mi történne, ha az a nagysörényű - na, nem igazán, csak úgy játszásból - egy kicsit ráharapna a bácsi fejére, vagy legalább elbődülne, míg amaz odabent nézelődik, de az oroszlán nagyon jól nevelt volt, ezért semmi ilyesmi nem történt.)

Az oroszlánok után érkezett az est fénypontja: a bohóc. A közönség tapsorkánban megnyilvánuló tetszésnyilvánítása azt jelezte, hogy nemcsak Borzontorz, de igen sokan mások is erre a pillanatra vártak. A bohóc általános elvárásoknak megfelelően óriási, színes bugyogóban, hatalmas, piros krumpliorral és ormóttan, fekete, gacsos cipőben csámpázott be a porondra. Mutatványainak lényege az volt, hogy minden, amit csinált, valamiféle nevetséges butáskodással fadjon. Nagy vehemenciával nekifutott a kötéláncnak, aztán a rezesbanda dobosának örült csörömpölése kíséretében hasra esett; trombitájából nem zene szólt, hanem víz spriccelt; állatok helyett is leginkább csak saját levetett cipőjét tudta megszelídíteni és mókásan kimárgált fejét is csak a felemelt cipőtalp és a cipő közé merte bedugni. Ezeket a mókákat látva persze mindenki hasát fogta nevében. Ezután azonban valami egészen más következett, ami egyáltalán nem volt butáskodás, sokkal inkább csodaszép dolog. A porond félhomályba merült, csak a bohócot világították meg színes reflektorok. A harsány, csörömpölő zenét lágy harmóniák váltották fel, a cintányérok helyett apró csengők szóltak; a bohóc pedig óriási szappanbuborékokat fújt megszelídítette azokat. Az ezer színben játszó, lebegő, pörgő buborékok elkápráztatták a tátott szájú nézősereget. A bohóc orrán, karján, kalapján, térdén táncoltatta a kisebb-nagyobb buborékokat; némelyiket megpróbálta zsebre tenni, egyiket-másikat a nézőknek ajándékozta, a legszebb buborékokat pedig megsiratta, ha elpattantak.... A produkció legvégén ismét behúzott a bohóckodásba: a félelmetes, kalóz kinézetű egyensúlyozót utánozta. Orrára illesztett egy hosszú rudat, melynek végén egy tál tojás lötyögött. Viszonylag jól ment a dolog, mígnem a botcsinálta egyensúlyozó művész megbotlott és a hosszú bot (végén a tojásokkal teli tállal) elkezdett dűlni, méghozzá egyenesen a nagyérdemű felé. A bohóc kétségbeesetten próbálta menteni a helyzetet, de hiába rohant a nézőtér irányába, a bot csak dűlt egyre vészterhesebben. Az utolsó pillanatban sikerült ugyan megfogni a rudat, de a tojásokat már nem menthette meg semmi, határozottan úgy tűnt, hogy az a rengeteg tojás egy-két szerencsétlen néző ölétébe zúdul. Csak akkor sült ki a turpisság, amikor az ijedt nézők észrevették, hogy a tojások egytől egyig madzagon felfüggesztve lógtak a levegőben. A katasztrófától megmenekült nézősereg felszabadult kacagással és vastapssal búcsúztatta a bohócot. Olyan nagyszerű volt a produkció, hogy Borzontorz még azt sem bánta, hogy „nem egykerekűzött itt senki!”.

Az egész mozgalmas este villámgyorsan szállt el, Borzontorz pedig sok tapasztalattal gazdagodott. Rájött például, hogy a „bohóc-élet be gyöngy élet!”. Arra gondolt, hogy nagyszerű dolog lehet cirkuszkocsival bejárni a földkerekséget és közben folytonosan hülyéskedni. Még az is megfordult a fejében, hogy inkább bohóc lesz, mint pilóta, vagy ami még jobb: olyan pilóta, aki bohóc. És már látta is lelki szemei előtt felnőtt önmagát, amint óriási színes bugyogóban, hatalmas piros krumpliorral és ormóttan, fekete, gacsos cipőben csámpáz végig az utasszállító repülőgép fedélzetén a csodálkozó utasok között és azt mondja „én vagyok itt a kapitány, o-lá-lááá”. Később tréfából feje tetejére fordítva a gépet folytatná az utazást (így mindenki haja az égnek állna, a kakaó pedig fölfelé folya a pohárból), avagy tréfából bejelentené az utasoknak, hogy „jaj, segítség, zuhanunk!” és a hatás kedvéért egy kicsit hullámvasutazna a géppel, minden egyes nagyobb huppanónál a hangosbemondón közölné, hogy: „ollé!”; a repülőút végén pedig direkt dőcögősen tenné le a gépet a leszállópályára, ráadásul egy egészen más város repülőterén, mint ahová az utasok eredetileg eljutni szerettek volna.

„Ezekon a tréfákon egészen biztosan minden utas nagyon jót kacagna” - legalábbis így gondolta Borzontorz.

Igenám, de addig még nagyon sok időnek kellett eltelnie, míg Borzontorz pilóta lehet, s ezt ő is nagyon jól tudta. Ezért úgy döntött nem vár a bohóckodással a felnőttkorig, hanem azon nyomban elkezdte. Belopakodott a spájzba és magához vett egy tojást (látta a cirkuszban, hogy ez a bohócok legalapvetőbb munkaeszköze), kisettenkedett az erkélyre és várta a bohóckodásra legmegfelelőbb pillanatot. Nem sokáig kellett várni, hamar arra sétált egy meglehetősen komor néni. „Na, ezt nyomban felvidítjuk” - gondolta Borzontorz és már dobta is a tojást pontosan a néni lába elé. Nem kell félni, ügyes fiú volt ez a Borzontorz, nagyon vigyázott, nehogy véletlenül bárkit eltaláljon. „Egyébként pedig a tojást biztosan ki lehet mosni a ruhából, ha mégis...” - vigasztalta magát megszeppenve, mert a tojás egy kicsit közelebb tűnt földet érni a néni lába előtt, mint azt Borzontorz eredetileg tervezte.

És: platty!!!

De a néni sajnos egyáltalán nem kacagott térdet csapkodva nagy-nagy örömeiben; éppen ellenkezően: hangos kiabálásba kezdett, hogy így a bitang kölke, meg úgy a bitang kölke. Pedig a tréfa „sikerült”, hiszen a tojás egyáltalán nem találta el a nénit, éppen csak pont az orra elé pottyant. A megtréfált asszonyság most már nemcsak komor volt, de mérges is, úgyhogy Borzontorz kénytelen volt magát a megesett csúfság miatt egy kicsit elszégyellni, egyben úgy döntött, hogy ilyen tréfát soha nem fog üzni másokkal.

Tehát figyeljete ti is arra, hogy komolyan bohóckodni a cirkuszban helyénvaló dolog, mert ha a cirkuszi sátoron kívül sokan bohóckodnak egyszerre, akkor bizony nem odabent, hanem idekint lesz cirkusz!

Borzontorz Gyöngy iskolájában tanul

Borzontorz azon kapta magát, hogy megint eljött az ősz, pedig még csak az imént kezdődtek Borzontorz meséi. Emlékezzetek, nem is olyan régen, az elmúlt ősszel láttuk őt csörtetni az avarban csodálatos háromkerekűjével.

Nos, ezideig még mindig úgy volt, hogy a nyár után ősz jött, eztán sem lehet másképp. Persze ez nem azt jelenti, hogy folyton-folyvást, unos-untalan minden ismétlődik. Valami mindig változik; ez a valami pedig mi magunk vagyunk. Ezen az új őszön is lesz Borzontorznak születésnapja, mégpedig hajszál pontosan ugyanazon a napon (még a születés órája és a születés perce is), igenám, de ezúttal már nem a negyedik, hanem az ötödik, úgyhogy az ünnepi tortára pontosan annyi gyertya fog kerülni, ahány ujja van Borzontorznak az egyik kezén, most már beleértve azt az ujját is, amelyik „elment vadászni”.

Mindez pedig azt jelentette, hogy jövőre már hat éves lesz és akkor bizony elkezdődik az iskola. Nagy talány volt számára a sulí, nagyon nehezen tudta elképzelni, hogy mi folyhat ott, mindenesetre az épület, amit egyszer látott már, nem nyerte meg a tetszését. Sehol egy mókás gyerekrajz, senkinek nincs ovis-jele, szigorú rendszabályok uralkodnak: padban kell ülni, nem lehet akármikor játszani. „Még aludni sem lehet délután” - méltatlankodott magában Borzontorz, aki ugyan egyáltalán nem szeretett délutánonként aludni, no, de azért, hogy ne is lehessen aludni, azt mégiscsak soknak érezte.

Alighogy beállt az ősz, Borzontorz nővére: Gyöngy levelet kapott kis barátnőjétől.

- Jaj, de jó; jaj, de jó! - lelkesedett Gyöngy.

- Hogy kaptál te levelet - kérdezte egy kicsit epésen Borzontorz -, mikor levelet csak a felnőttek szoktak kapni, te pedig még gyerek vagy?

- Hát úgy, hogy én már tudok írni-olvasni, ilyen szempontból tehát már felnőtt vagyok.

- Na, add csak ide azt a levelet! - kérte el Borzontorz azt a valamit avégett, hogy alaposan megvizsgálhassa, nehogy valami rosszízű tréfának essen áldozatául. A levéllel azonban minden a legnagyobb rendben volt; pontosan ugyanúgy ott volt a jobb felső sarkában az a színes kis papírdarab, amit bélyegnek hívnak, s amiről az igazi levél a legkönnyebben megismerszik, mint ahogy Anya és Apa levelein. - Na és mit üzen a barátnőd?

Gyöngy lelkesen felbontotta a levelet és sugárzó arccal felolvasta Borzontorznak, hogy a kis barátnő másnap megérkezik hozzájuk.

- Szerintem csak most találod ki az egészet - jegyezte meg Borzontorz -, hát honnan tudhatnád te azt, hogy holnap itt lesz a barátnőd, mikor nem beszéltél vele, csak az orrod elé tartottál egy papírt?!

- Onnan, hogy ide van írva.

- Mutasd csak!

És Gyöngy odaadta a levelet öcsikéjének, aki nem látott egyebet a papíron girbe-gurba, kacskaringós vonalaknál, köröcskéknél, apró pontoknál és vesszőknél. Se a barátnőt, se a holnapot nem látta. Viszont így első ránézésre ez a sok minden nagyon hasonlított azokra a levelekre, amiket Anya és Apa szokott olvasni. (Borzontorz tudta, hogy olvasásnak hívják azt, amikor valaki sokáig közelről néz egy papírlapot, kivéve Nagypát, aki direkt távolról nézi, amit olvas.) „Na, majd holnap meglátjuk, akkor kiderül, hogy mi igaz ebből az egész

dologból!” - gondolta és visszaadta a levelet. Az igazat megvallva Borzontorz még a felnőttek írását sem tudta teljesen komolyan venni (olyan hihetetlen ez az egész), nemhogy a nővére írás-olvasás tudományát.

Másnap nagyon résen volt, csak azon csodálkozott, hogy Gyöngy semmi jelét nem mutatta a leleplezéstől való félelemnek.

És délután megérkezett a kis barátnő! Pont az, akiről Gyöngy beszélt....

Borzontorz már csak makacsságból kétkedett, valójában ő sem gondolta komolyan, amit gondolt: „Ezek biztosan összebeszéltek!”.

- Na, látod, Borzontorz - fordult hozzá Gyöngy nyugodt magabiztossággal -, így teljesül az, ami le van írva!

Borzontorz nagyon sok mindenfélét tudott már. Az elmúlt ősszel szoros barátságot kötött Árnycával; a télen meggyőződött a Mikulás kétségbevonhatatlan létezéséről; tudván-tudta már, hogy az elkövetett hibát, amint lehet, ki kell javítani; tavasszal rájött, hogy ami eltűnik szemünk előtt, az még attól nem biztos, hogy el is múlik; felismerte, hogy embernek lenni jó; óvatosan bánt a szavakkal; szerencsésnek tartotta magát; szorgosan gyűjtögette csodatévő tarisznyájába a bölcsességeket; a nyár elejétől kezdve magabiztosan ült kétkerekű biciklijének nyergében; tudta, hogy az igazság magától nem létezik; szorgalmasan szötte a magvalósulásra váró álmokat; nem akart már pénzért nem eladó dolgokat venni; kezdte kapiskálni, hogy miért is van ő itt a Földön; egyáltalán nem tartotta már jó ötletnek cirkuszt csinálni az egész világból; no, de azt még nem tudta, hogy az írott szónak varázsereje van!

„Amit leírok, az beteljesedik? - csodálkozott, hitetlenkedett, de azért reménykedett is egyszerre. - Hiszen ez káprázatos dolog!”

Egyszeriben úgy érezte, hogy neki nyomban meg kell tanulnia írni-olvasni. Az a vágy, hogy az elgondolt, vágyott dolgok leírva beteljesedhetnek, minden kétségét eloszlatta.

Gyöngy, ha szépen kérlek, megtanítasz engem írni-olvasni?

- Hát persze! - válaszolta a jó testvér és már helyet is csinált neki az otthon, játszásból berendezett iskolában, ahol eddig csak Angéla baba, Borzontorz szőrös barna macija és a citromsárga, forgós szemű, műanyag maci tanult.

A nagyszoba egyik kristálypoharakat és edényeket rejtő vitrinjének elhúzható ajtaját ki lehetett fordítani, ez szolgált Gyöngy tanítónéni táblájául. Kréta egyelőre még nem volt (csak hurkapálca mutató), úgyhogy a tábla azidőtájt pusztán arra szolgált, hogy a tananyag felvezetése előtt Gyöngy vizes szivaccsal akkurátusan letörölhesse azt. Borzontorz persze nem érthette mire való ez, de nem okvetetlenkedett fölöslegesen, elfogadta, hogy az írás tudományának elsajátításához hozzátartozik az efféle hókusz-pókusz.

- Most pedig megtanulunk írni! - kezdte Gyöngy, Borzontorz pedig nyugodtan és figyelmesen, csillogó szemmel hallgatott. - Vegyetek elő papírt és ceruzát! - és mindenki, még a citromsárga, forgó szemű maci is, elővett egy papírost és egy gondosan kihegyezett írószerszámot. - Tudjátok, gyerekek - folytatta Gyöngy, mint első osztályú tanítónéni - az írás betűkből áll, a betűk pedig karikákból, kunkori és egyenes vonalakkal állnak. Ahhoz, hogy megtanuljunk írni, először is jól be kell gyakorolni rajzolni ezeket a karikákat, kunkori és egyenes vonalakat. Úgyhogy kezdjétek el szépen sorban, először egy sor karikával!

- Jaj, de jó! - lelkesedett Borzontorz, aki nagyon szeretett rajzolni és már el is kezdte a munkát (Gyöngy tanítónéni ezalatt az osztálynaplót nézegette gondterhelten összeráncolt homlokkal, majd pedig csendben, óvatosan, hogy a gyerekeket ne zavarja - meglocsolta a tanterem virágait.)

Az első karika egy kicsit ormótlanra sikeredett. „Sebaj - gondolta magában Borzontorz -, te leszel a krumpli” - és ezzel már be is zárt egy kis gondolatot abba a göcsörtös szélű karikába. A második karika már majdnem teljesen szabályos kör lett, nem kellett sokáig töpreknie azon, hogy az mit ábrázol, hiszen az szakasztott a teliholdra emlékeztetett. A következő két karika is nagyon jól sikerült és (tetszés szerint) két egykerekűt, vagy egy biciklit jelentett.

Borzontorz nagyon élvezte az írást, pillanatok alatt teleírta a lapot pattogó gumilabdával, biliárd golyóval, autókerekekkel, fagyigombóccal, kupakkal. Szerencsére csak két tojás és a sor legvégén egy pocakos retek került a sorba.

- Nagyon ügyes vagy, Borzontorz - dicsérte meg Gyöngy tanítónéni és jutalmul adott neki egy szép nagy piros pontot. Nem mindenki járt ilyen jól, a citromsárga, forgó szemű, műanyag maci például, aki nem csinált semmit, kénytelen volt elszenvedni, hogy Gyöngy szűrős szemmel nézi őt és hozzá vészjóslóan rázza a fejét.

A következő feladat egy sorozat ferde vonal írása volt. Borzontorz ámulva figyelte, hogy miként lesz a sok apró vonalból egy szempillantás alatt kerítés, szélfúttá rét, hadba vonuló sereg lándzsáinak sora, vagy éppenséggel Cukor Feri égnek meredő haja. „Ez káprázatos - gondolta - ez a pár vonal mennyi mindenfélét rejt magában, hát még, ha megtanulom az írás minden csínját-bínját, s tudni fogom az összes kunkori kacskaringó minden jelentését!”

- Sok van még? - kérdezte türelmetlenkedve Gyöngytől.

- Bizony nagyon sok, még csak most kezdtük az imént, s még évekbe telik, míg teljesen megtanulsz írni-olvasni.

- Micsoda? - fortyant fel Borzontorz. - Hát mi van ezen olyan sok megtanulnivaló? Egy pár perc alatt megtanultam leírni a krumplit, a teliholdat, két egykerekűt (vagy egy biciklit), pattogó gumilabdát egy biliárdgolyót, autókereket, fagyigombócokat, kupakokat, két tojást, egy pocakos retket, kerítést, szélfúttá rétet, hadba vonuló sereg lándzsáinak sorát és végül Cukor Feri égnek meredő haját!!! Ez már majdnem az összes dolog a világon.

Gyöngy megnézte Borzontorz füzetét.

- Tévedsz, Borzontorz. Ezek bizony csak karikák és ferde vonalak.

Borzontorz is megfigyelte alaposabban, amit csinált és be kellett lássa, hogy nővérenek bizony igaza van.

- Ne keseredj el, Borzontorz - mondta Gyöngy az elszontyolodni látszó testvérenek -, a karikák és a ferde vonalak viszont nagyon szépek lettek. - Vigasztalásképpen adott Borzontornak egy hatalmas, mosolygós, csillagos ötöst, ami éppen az ellenkezőjét jelenti a félelmetes, szőrös feketepontnak, mit ezúttal a citromsárga, forgószemű, műanyag maci kapott, amiért az egész órát végiglustálkodta.

Borzontorz örült a szép érdemjegynek, de azért csak bántotta a gondolat, hogy még hosszú évekig kell várnia, míg megtanulja, hogy hogyan kell írni valamit, hogy aztán az elolvasva megelevenedhessen.

- Sose bánkódj ezen, kisfiam - bátorította Apa - meglásd: a kitartó munkának meglesz az eredménye. Ha megtanulsz olvasni, bármit megtudhatsz a világról, elég csak leemelned a polcról a megfelelő könyvet.

- Bármit? - kérdezte lelkesen, bizakodva Borzontorz.

- Igen - helyeselt Anya -, különösen, ha ilyen nagyszerű tanítóid lesznek, mint Gyöngy.

Ekkor Borzontorz megértette, hogy nincs mit tartania az iskola zordon épületétől, hiszen az csak egy ház, tanulni pedig nem ettől a háztól, hanem mindig egy másik embertől és a maga erejéből fog. Lelkesen gondolt arra, hogy amikor majd elkezd tanulni az iskolában azt a „bármit”, meg azt a „mindent”, mennyi csodával fog találkozni.

Időközben befejeződött a tanóra, kicsengettek (egy karácsonyfa díszekből visszamaradt rézcsengővel), Gyöngy tanítónéni „visszaalakult” testvérré és már a citromsárga, forgószemű, műanyag mackót pelenkázta elmélyülten, aki viszont rossztanulóból „átalakult” csecsemővé. Borzontorz sem ücsörgött tétlenül a „tanteremben”, a padból pillanatok alatt terepjáró lett, s ő a szafari nehéz terepviszonyai között nagyokat zötytyenve üldözte a szoba másik sarkában a polcon lévő kabala oroszlánját. Olyan lelkesen vette üldözőbe, mint a szép jövő ígéretével kecsegtető álmokat szokták a felnőttek.

- Siess, Borzontorz, húzz bele! - biztatták nevetve a szülők, akik nagyon jól tudták, hogy nincs már messze az idő, mikor igazi csengővel, igazi iskolában veszi kezdetét egy egészen más világ.

Sok szerencsét Borzontorz!

Kelt: Debrecen, Agárd, 1997. december 1. - 1998. április 19.

Zeke László